

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona,
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona,
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
Egy sorban petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesület
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, január 9.

Visszavert orosz támadások a Beszkidekben.

BUDAPEST: (Hivatalos.) Általános helyzet változatlan. Tartós harcok nincsenek.

Keleti Beszkidekben nagyobb orosz erőknek Czeremchától keletre magaslatokon keresztül intézett előretöréseit ellentámadással visszavertük. Ez alkalommal 400 oroszot elfogtunk. Előőrsi vonalunk ellen intézett éjjeli támadása oroszoknak teljesen meghiúsult. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökségi sajtóosztály.)

Meghiúsult francia támadások.

Berlin. (Hivatalos) A nagy főhadiszállás jelenti: Flandriában tartós eső mind moosarasabbá teszi a terepet, ami a hadműveleteket erősen akadályozza.

Reimstől keletre franciák az éjjel egy előárkunkat akartak elfoglalni. Rögtöni ellentámadásban visszavetettük őket állásaikba. Otvenet közülük elfogtunk.

Argonnok közepén és keleti részében csapataink ismét előbbre haladtak.

Franciáknak Vogezekben Buchenkopfnál, Diedolshausentől délre, ellenünk intézett támadását visszavertük.

Franciáknak Sonnheimtől nyugatra eső magaslat ellen intézett ismételt támadásai tüzérségünk tüzeiben összeomlottak. Két tisztet és száz főnyi legénységet elfogtunk.

Sonneimhtől délre levő Ober-Burnhaupt helységért még folyik a harc.

Közelebb Varsóhoz.

Berlin. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti

Keleten is kedvezőtlen volt az időjárás.

Kelet-poroszországi határon és Lengyelország északi részében nincs változás.

Rawkatól keletre támadásaink előbbre haladtak. Egyezer hatszáz oroszot elfogtunk és öt géppuskát zsákmányoltunk.

Pilica keleti partján csak tüzérségi harcok folytak. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hadifoglyok a szántón.

Arad, január 8.

Idegen kéz töri meg, veti be maggal a magyar talaj egy-egy darabját. A foglyul ejtett ellenséges katonákat mezei munkákra osztják be, foglalkozást és keresetet adva ezzel nekik és segítséget a szántóföldnek, a mely a megszokott munkásait a harcba küldte. A barbár időkre emlékeztet ez, mint maga a háború is. Akkor volt szokásban, hogy a leigázott ellenséget a győző rabszolgának tartotta meg. Hanem a hogy a háború átfurmálódott és a nemzetközi jog szabályai alatt valamennyire megszeliült, a hadifoglyok munkáltatásával is másként a dolog, mint azelőtt. A mezeifoglalkozásra használt hadifogoly nem válik rabszolgává, már azértse, mert a háború végével, a mikor a foglyokat kicserélik, megszűnik ez a hivatása. Munkáját nem veszik el tőle ingyen, hanem azért ellenszolgáltatást kap tisztességes elátásban és napszámában. A munka egyébként se büntetés. A hadifoglyokra, különösen azokra, a kik a maguk hazájában is hasonló sorban éltek, százszor jobb ez, mintha a földszabadításukat zárt helyiségekben, vagy bekerített fogolytáborokban kellene bevárniok.

A földnek nem szabad megműveletlenül, meddően maradni. Nemosak a föld gazdájának az érdeke ez. Hiszen, ha a mezők nagy része egy éven át nem adná ki a maga termését, kimondhatatlan inséget hozhatna maga után. El lehet képzelni, hogy a háború fokozott szükségletei után milyen rettentő drágaságot jelentene, ha az elfogyott gabonakészletek helyébe új nem kerülne; sőt nemosak drágaságot, hanem a legszükségesebb, legtermészetesebb élelmiszernak hiányát, aminek hatását talán el se tudjuk képzelni. Ha ezt a hadifoglyok igénybe vételével meg lehet akadályozni, ehhez habozás nél-

kül kellene nyulni még akkor is, ha a foglyok ilyen foglalkoztatása igazságtalanságot jelentene. Hiszen a hadifogságba jutott orvosnak is kötelessége az ellenség sebesültjeinek ápolása, mért ne lehetne megkövetelni a lefegyverezett ellenségtől, hogy a földet, mindannyiunk ellátóját és táplálóját védje meg attól, hogy parlagon vesszen?

De nem is jelent ez egyébként se rosszat reájuk nézve. Az, hogy a szántásra, kapálásra és más mezei munkára használt hadifogoly katonai felügyelet alatt marad, nemosak azt jelenti, hogy meg nem szökhetnek, de azt is, hogy az emberséges bánásmódot biztosítja a számukra. A magyar katona a hadifogolyban is a katonát látja. Az első percben, amikor a kezei közé kerül, megosztja vele kenyereit, dohányját, italát, sőt a ruházatát is. A magyar katona, ha a hadifoglyok őrizője lesz, nem nézné és nem nézi szótlanul, közömbösen, ha a fogoly katonákkal olyasmi történék, ami ezek emberi méltóságát sérti, vagy ennél is rosszabb.

A hadifoglyok dolgozni fognak, — és az emberre, aki munkára született és munkában jelent, a munka nem jelent se megaláztatást, se durvaságot. A földnek, a mely megkivánja, hogy idejében felszántásák, mohó barázdáinak a vetőmagot odaadják, boronával megsimogassák, mindegy, akárminő kéz végzi el rajta. Péter Pálkor remélhetően, már a mi fiaink fognak az ellenség által megművelt területen aratni; s a kalászonon ép úgy nem lesz nyoma az ellenség kezének, mint a hogy megszűnik a gyűlölet és a harag, amely a csatatereken ma még egymás élete ellen uszítja az egymással hadilábon álló nemzetek fiait.

A háboru élő halottai.

Visszavágyódnak-e a sebesültek a harcba? — Tufeszűt idegek. — Párisi sebesült kórházakban.

Az Aradi Közlöny-tudósítójától.

Arad, január 8.

Hellstroem Gusztáv, az ismert svéd író a stockholmi Dagens Nyhetenben megrázóan írja le azokat a borzalmakat, amelyeket párisi sebesült-kórházakban tett-látogatásai során megfigyelt:

— Egy olyan terembe lépünk — írja Hellstroem — ahol egyetlen egy ágy van. Fiala férfi fekszik az ágyban. A régi történet: tizenhét gránátzilánkot kapott és égési sebet a combján. Halálsápadt, lesoványodott ábrázatán nincs emberi vonás. Az első pillanatra érezzük: a végét járja. Az utolsó ut határára akkor lépett már, amikor az ellenséges ágyu megvilant. Most fekete karikákba merült szemmel fekszik ágyán és örületes, kemény mosoly ül ki az ajkán az orvos láttára.

— Engednünk kell, hogy lassan elorvadjon — mondja az orvos nekem. — Elvesztette teljesen az esztét. Hallucinációi vannak, azaz helyesebben szólva: nem hallucinál, hanem újra és újra átéli a vele történeteket. — Nem tudom kiismerni magamat, hogy tulajdonképpen milyen körülmények között sebesült meg, csak annyit tudok, hogy egy ezredzászlóért folyt a kézi tusa, amelyből ki kellett hozni a zászlót, vagy el kellett pusztulni! A tüzes pokol lehetett ott. És ez a rémitő látvány elvette a szerencsétlen esztét... Most újra és újra maga körül látja ugyanast, órától-óra megismétlődik lelkében az átéli borzalom. Tíz csatatér borzalmánál riasztóbb, amikor fantáziálni kezd.

Kezét a beteg fejére tette és szelíden megsimogatta a lesoványodott koponyát.

— Szegény fiu! Te sem tartozál a harcba születettek fajához!

És a hullaszínű arcon, amely belesüpped a párnába, ismét átvonaglik az eszeveszett mosolygás.

— Doktor ur — fordultam a folyosón az orvoshoz — mondja meg nekem őszintén, csakugyan vannak olyan sebesültek, akik visszükiváncokznak a csatatérre?

— Uram — válaszolt komolyan az orvos, aki sebesültek százait és ezreit látta, hallotta már a háboru kitörése óta — azzal felelek önnek, amit nemrégiben egy angol tiszt mondott nekem: „Aki azt állítja, hogy visszavágyódik a csatatér poklába, az hazudik.” Ilyen háborut még nem élt meg a világ. És azok a sebek, amelyeket az ágyulövedékek az emberi testekbe tépnek — egyszerűen hihetetlenek. Egészen más, hogy valaki rezignáltan és bátran visszatér felgyógyulása után. Ez alatt természetesen nem szabad azt képzelni, hogy az elszánt ember azért megy vissza bátran, mert jónak, jobbnak találja a csatatér életét, vágyódik utána. Néhány hónap előtt, a dolgok kezdetén még megvolt ez a lelkesedés. Ma azonban már tisztán látnak az emberek és csak az akaratukat szedik össze erősen — — — És ha már ott van az ember — — —

— Akkor a megfeszített idegek hajtják, korbácsolják előre — fejezte be lemondó képlegyintéssel.

— — — — —
A Pore-Monceaux negyed egyik nagy magán-szállója. Az egyik napot kórházból-kórházba vándorolva töltöttem. Láttam bepólyázott katonákat, levágott tagokat, égési sebeket, szétmarcangolt vállakat, rettenetes réseket az emberi testeken és kétségbeejtő fásultságot. Most alkonyul. Márványoszlopos, bronzdiszes, ornamentikás nagy szalonban ülök. Odakünn a nagy fehér ajtószárnyakon túl a téli alkony félhomályában lemondással telten áll a kis park. Az ablakon feketén néznek be a faágak. Száraz, levéltelen karjaikról esti ködös harmat hull alá.

Ez a szálloda pihenőhelye azoknak, akiket a kórházakból mint lábbadozókat elbocsátottak. Az egykori szalon: lábbadozó tisztok szobája. Az egyik nyugvóágyon egy főhadnagy dőlt végig. Egyik karja és féllába hiányzik. Szomszédságában egy afrikai lovasezred őrnagya hever. Meg se mozdult és mereven, érdeklődés nélkül bámul maga elé. Egy gyalogos hadnagyot épenugy öltöztet föl ápolójai, mintha kis fiu lenne és kézen fogva vezetni sétálni a parkba. A sarokban levő ottomán egy tűzerőrnagy fekszik hason és masszírozatja a ballábát, amelyet merevvé tett a golyóütötte

seb. A másik szögletben egy gyarmati ezred századosa teljes díszben: sapkával, korgalléban, keztyűben szünet nélkül kering az asztal körül. Megállás nélkül egyenletes, szenvedélytelen léptekkel halad előre, körbe, körbe, körbe... Nincs sebe: de örült. Az idegei nem bírták el a rettenetes megfeszítést. Megy, megy körbe, körbe, kering, meg nem áll, mintha az ellenség felé menne felderítő szolgálatra... —

A szoba közepén egy negyvenöt évesnek látszó hölgy ül. Valami kizondhatatlan zomoruság, bánat van az arcán. Néha nátranéz a tiszt felé, akit épen masszíroznak: — a férje. Ez a rövid pillantás elmond mindent. Monnal sebesült meg, most meggyógyult és nemsokára vissza kell térnie a harcba. Még tizennégy nap és előlről kezdődik minden: az aggodalmak, a végtelenség tetsző várakozás, a remegő álmatlan éjek, az üres, névtelen félelmekkel teli napok és megint a félelmes éjszakák. És itt a tél is... Mi lesz, ha nem fog még egyszer visszatérni?

A tiszték is elmélyedve üldögélnek. Senki sem beszél. Csak az, akit masszíroznak, morgogja néha sziszegve: „Sacrablou...” És az örült százados kering, kering, kering — — —

És ebben a teremben hirtelen megértettem azt, ami a tátongó sebek és csonka tagok bírodalmában értelmetlen maradt: megértettem, hogy mit jelent az: szemtől-szembe nézni a háboruval! Nem a csatatér feszültségét érzem, nem az ezer és ezer halál nyomasztó lelkét, nem a fellángoló lelkesedés perceit. A Legbensőbbet, a Végsőt érzem: a dermedt, halálos csöndet, amelybe az iszonyat rémképei az emlékezetből kitörölhetetlenül ekmerülnek...

Az Aradi Kereskedők Köre és az új polgári pörrendtartás. Az új év elejével életbe lépett új polgári pörrendtartás lényeges változásokat okozott a kereskedői életben, különösen a könyvkövetelések pörlése terén. Az új helyzet és az azzal kapcsolatos tudnivalók ismeretessé céljából az Aradi Kereskedők Köre az OMKE. aradi kerületével egyetemben a kör helyiségében (Tabajdy Károly-utca 1. sz., I. em.) ma, január 9-én, szombaton este 9 órakor ismertető estét rendez. A tárgy előadója Molnár Oszkár dr. ügyvéd. Az előadásra a két egyesület ez uton is meghívja a tagokat és egyéb érdeklődő kereskedőket.

„Önök a világ legelső katonái.”

Bárifán ketten szállunk fel a katonai postavonatot egyetlen első osztályú szakaszába, írja egy esti újság tudósítója. Egy csavargó és én. Utitársamon fekete zsíros sutyak, amilyent a galicjai munkások viselnek; tépett, foltos, moskos zakett, sáros, vedlett fekete nadrág, számmállott bakkesz a lábujján egy orosz eszímának bokáját levágott szára. Hája csapzott, kivörösödött arcát rendetlenül benőtte a rőtesbarna szakáll. Ilyen agróriszakadt Lumpácius-Vagabundust csak színpadon lát az ember. Pedig különben esinos, déleeg fiu lehet, arcvonásai szépek és ha megmosakodna, leborotvalkorna, jóval fiatalabbnak látszana bizonytal.

Amíg azon tépelődöm, hogy mint juthatott ez a lengyel csavargó az első osztályú fuikébe, egy honvédbuszár tisztiszolga tör ránk a rákiált utitársamra:

— Táguljon innen. Nem látja, hogy ez első osztály?

— Miért? — kérdezi a csavargó.

— Mert a hadnagy urnak kell a hely. Négy napja nem aludt. Csataból jön.

— En több ideje nem aludtam... Ki az a hadnagy ur?

— B.-nek hívják.

— Igen, — mondja a csavargó, — tiszteltetem. Mondja meg neki, hogy J. főhadnagy, néh holtak hittek s aki szívesen látja.

A huszár egy kicsit kételkedve szalutál és távozik.

Bemutatkozunk egymásnak és J. főhadnagy ebeszéli a legérdekesebb novellák egyikét, amilyent csak a világháboru tud alkotni.

Limanova faluban késő este kaptuk a parancsot, — kezdi a főhadnagy, — hogy siesünk a falu alatt dolgozó honvéd-gyalogosok megerősítésére. A falu végén leszálltunk lovainkról, minden negyedik ember a lovaknál maradt, mi többiek pedig bemásztunk a honvédek lövészárkába.

Ez a lövészárk egy kicsit előre volt tolvá, jobbra és balra, a velünk együttműködő ezredével valamivel hátrább csatlakozott a miénkhez. Koromsötét éjszaka volt. Egyszer csak oldalt óriási hurrázás hangzott fél a lövészárkából. Nem tudtuk mi történt. Bizonyosan rohamoznak, gondoltuk, de mert parancsunk volt, hogy nem szabad mozdulnunk, amíg ki nem világosodik, vártunk.

Alig pitymallott, a jobb szélről egy huszárom átkiált:

— Főhadnagy ur, a szomszédos lövészárkunkban oroszok vannak.

Abban a pillanatban rettenetes tűzbe fogtak szemben is, de kétoldalt is, a mellénk ferközött oroszok.

— Mindnyájan itt veszünk, — kiáltott fel a kapitány, — vesszünk hát becsülettel!

Epen lövésre készülődünk, amikor egyszerre csak a hátunk mögöl óriási rajta, rajta, kiáltás hallatszott föl. Huszárok jöttek karabéllyal. Neki az oroszoknak és nagyszerű rohamban verték ki az oldalsó árokból a muszkát. Már rohamot akartam parancsolni én is, amikor megszólaltak az orosz ágyuk. Egymásután löttek bele tizenkét centiméteres gránátjaikkal árkaikba.

Egy lövés melletttem vágódott a földbe. A földet szemembe szórta, eszméletlenül vágódtam a sárba...

Mire visszanyertem eszméletemet, már orosz szanitések ápoltak. Mellettem feküdt Bernolák kapitány, ezredünk hőse, akinek — most hallom — halálát hivatalosan hírül is adták. Srapnell szakította el vállát, egy golyó lábán, egy golyó kezén érte, egy pedig a hasát furta keresztül.

— Meghalok pajtás, csak az fáj, hogy orosz fogságban kell elpusztulnom. Ha haza kerülök mond meg a fiuknak, hogy haldokolva is reájuk gondoltam.

Vigasztaltam szegényt, de ő szomorúan legyintett a kezével:

— Tudom, hogy meghalok, ez a halálövés halálos.

Kedvenc őrmesterem káromkodott rettenetes fájdalomában. Szidta a muszka golyót. Odébb egy kicsit egy kápiárom, — a civilben Budapest népszerű zsokéja, — összezsugorodva he

Levegőharc az egész francia fronton.

(Meghíusult békeközvetítés Németország és Franciaország közt. — Anglia válasza az Egyesült Államoknak.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—London, január 8.

Német repülőgépek támadásai.

Berlin. A német repülőgépek állandó tevékenységben vannak. Több repülőgép a Vogéceket átrepülve Brugeres fölött, tüzbombákat dobott le. Más repülőgépek Dounoux-t bombázták. Nancy felett Zeppelin jelent meg és bombái súlyos károkat okoztak.

A Dünkirchen ellen intézett német légi támadás áldozatainak száma 20 halott és 38 sebesült. Harminc bombát dobott le a német repülőgépek, amelyek újabb támadást kíséreltek meg azóta.

Milanó. Német aviatikusok bombázták Armentierest és Verdun erődet.

London. A Times jelenti, hogy Dünkirchen felett megint megjelentek német repülőgépek, egyikük két bombát is dobott le. Az angolok és franciák ágyúztak a repülőgépekre és az ő repülőgépeik is felszállottak, mire a németek eltávoztak.

Az elzászi harcok.

Genf. Felső-Elzászban Thann táján a németek ellentámadásba mentek át a francia csapatok ellen, akik szívesen védelmezik mindazt az elzászi földet, amelyet sikerült megszerezniük. A francia aviatikusok állandóan jeleznek német megerősítéseket és ezeket a franciáknak is állandóan ellensúlyozniuk kell.

Német ujoncok tűzpróbája.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti Genfből: A Maas vidékén levő Bonreuilnél lefolyt harcról írva, a francia lapok nagy dicsőettel szólnak a németek hősiességéről. Mint értesülünk, ott most besorozott német ifjú katonák voltak, akik ténylegesen kiállták a tűzpróbát és szuronytámadásaik eldöntötték az ütközet sorsát és vissz-

vert a szalmán s a nagy fájdalomtól vigorgott. Egy huszárom, hidegűlő kezének reflex mozgásával a koponyáját vakarta. És egy másik sírva kérte el a mentémet, — a bluzonát már szegény Bernolákra telettem — és folyton ezt kiabálta, pedig már három pokróc volt rajta:

— Fázom! Mért nem adnak meleget? Fázom...

Orosz tiszt lépett felém...

— Menjünk uram.

Bernolák megkapta a kezemet:

— Ne hagyj el pajtás. Pár percet élhetek mégis ugyanis... Ne hagyj el.

Szóltam az orosz tisztnek. Könnyelábadt szemmel intett:

— Maradjon uram, szegény bajtársam mellett.

Estig voltam derék kapitányommal. Este újra értem jött az orosz tiszt.

— Nem maradhat itt tovább. Menjünk...

Megcsókoltam szegény Bernolákot. Még meg tudott ölelni. Meg is rázta a kezem. Még utánam is intett kezével, szegény... Visszavisszanéztem... Valami rettenetesen a szívembe markolt... Nem láttam többet. Másnap mondta az orosz tisztnek, hogy a legnagyobb gondtal ápolják, de nem tudják mégsem megmenteni. Hőshöz illő katonai tisztelettel temették el.

Egész éjszaka gyalogoltunk. A vaksötétben meg akartam gyújtani valamely lámpát. Az orosz tiszt azonban kűtötte a kezemből.

szavonulásra kényszerítették a franciákat.

Anglia és az általános védkötelezettség.

Kopenhága. A tengerészeti minisztérium titkára, Mac Namara, beszédet tartott az újoncokról és kijelentette, hogy sok ezer fiatal angol férfi nem követi, sajnos, a haza érdekeit. Ha ezek az urak azt hiszik, hogy életüket az angol lobogó alatt bajtársaik jóvoltából nyugodtan leélhetik, már most tudomásukra kell hozni, hogy ez az élvezet nem fog nagyon sokáig tartani. Mac Namarának ez a beszéde rendkívül nagy feltűnést keltett, mert ezáltal megerősítve látják egyesek azt, hogy Anglia komolyan foglalkozik az általános védkötelezettség behozatalával. Mások viszont csak jámbor fenyegetésnek tüntették föl az egészet.

Az akna-veszedelem.

Berlin. A Vossische Zeitung jelenti Krisztiniából: A Szirius és Fram nevű norvég gőzösök, valamint az Ingo'd nevű dán gőzös, melyekről régen nem érkezett hír, valószínűleg aknára futottak és szerencsétlenül jártak.

Berlin. A Vossische Zeitung jelenti Krisztiniából: Az aknaveszély miatt a postagőzösök Norvégia délkeleti és nyugati partjai között, holott ezeket vasut alig köti össze, az éjszakai forgalmat beszüntették. A hajók éjszaka a Mandat folyón és a Krisztian-Sundban maradnak, ami a postaforgalomban nagy késédelmet okoz.

Svájc semlegesége.

Róma. Párisból jelentik a Giornale d'Italianak: A Petit Parisien kiküldött tudósítója hosszabb beszélgetést folytatott a helvét köztársaság volt elnökével, Hoffmannal, aki jelenleg a külügyi tárcát vállalta. Hoffmann a következő kijelentést tette:

„Tudomásom van arról, hogy Franciaországban hova szemrehányásokkal illetnek bennünket, hogy a Németországnak szánt élelmi-

— Nem szabad!

Agyunk dörgése mind közelebb hallatszott. Ekkor már tudtam, hogy győzünk. Felzaklatott lelkem, amely úgy tele volt a korzalmas nap fojtó impresszióival, amely ép úgy, de úgy megtellett fájdalommal, gyötrellemmel, a bizonytalanság nyomasztó érzésével, egyszerűen örülni kezdett.

Reggel egy tűzérezdes elé vezettek bennünket. Különállította a buszárokat. Felém lépett. Megrázta melegén a kezemet.

— Gratulálok — mondta tökéletes németességgel, — amit önök, huszárok, Linnavánál oselekedtek, ahhoz fogható hősiességről nem tud a hadtörténelem. Önök esodát műveltek és megeselekedtek a lehetetlent. Önök a világ első katonái.

— Köszönöm, ezredes ur. Láttam azonban az önök tűzértséget ugyanott dolgozni. Ez is esodálatos volt. Ily bajszámai pontossággal, ily nagyszerűen el sem képzeltem, hogy lehet lőni.

— Igen örülök, — telelte mosolyogva, — mert azt a tűzérezdet — én vezényeltem.

Limnovóból Zaklyciába kerültem — folytatta J. löhadnagy — és hogy miként széktem meg orosz fogságból, kalandoztam végig az orosz táboron, beszéltem generálisokkal, a tem vezér k könyvében a végre, hogy miként szökte a e. ánsörhácskának intező frontjukra, az maga egy külön kis regény.

szerdrukat területünkön átbocsátjuk. Kénytelen vagyok kijelenteni, hogy a nemzetközi jog nem engedi meg azt, hogy a feladott áru átvitelét országunkon keresztül megakadályozzuk. Svájc, mint neutrális állam, nem törődik azzal, hogy területén átmenő lepecsételt vagyonokban mily természetű áruk vannak.

Berlin. A Berliner Tageblatt jelenti Zürichből: Az Angliához intézett amerikai jegyzéket Svájcban élénken tárgyalják, miután az angol tengeri gyakorlat Svájc számára is káros következményekkel jár. Megtorlást várnak különösen abban az irányban, hogy kiviteli tilalmat fognak felállítani olyan cikkekre nézve, melyek Angliának fontosak.

Mennyibe kerül Angliának a kálózkodás.

Hamburg: Az Unió erélyes felszólításának legelső következménye az lesz, hogy Anglia az Egyesült Államok hajótársaságainak okozott károkozásait haladéktalanul meg fogja téríteni. Ez a károkozás igen nagy és egyelőre még hozzávetőlegesen sem állapítható meg. Egyedül Montana államnak 31 hajón szállítás alatt álló 19 000 tonna vörösréz küldeményét tartotta vissza különböző kikötőkben, főként Gibraltárban Angliá. E rangoteg értéknek kamatvesztése, 31 hajónak öt havi bérösszege, a személyzet fizetése és ellátása egymaga körülbelül 200 000 dollár kártérítési összeggel fogja megterhelni az angol költségvetést. Körülbelül háromszor annyi a petroleumtröszt és ötször annyi a gyapottröszt hajóparkját éri károsodás.

A közvetett károsodás még a közvetlen kárnál is jóval nagyobb. A hajók jogosulatlan visszatartása miatt a hajóbérek összege, továbbá a határidős szállítványbiztosítások díjtétele is rohamosan felszökött.

A tárgyalások még nem értek meg annyira, hogy a kártérítési kötelezettség mértékéről bizonyosat lehetne tudni, de kétségtelen, hogy az Unió most már nem elégszik meg diplomáciai jegyzőkkel, hanem ragaszkodni fog az utolsó centig számszerű követelésekhez. Ebben az esetben Anglia körülbelül másfél millió dollárt lesz kénytelen fizetni az Egyesült Államoknak.

Ha pedig a kisebb, semleges államok kereskedelmi, illetve hajóközlekedési kártérítése is most kerül érintésre, újabb félmillió dollár lesz Anglia kiadása. Külön kell még megfizetni azt a kárt is, amit a skandináv partmenti halászatnak okozott uszó aknáival, amelyek már eddig is körülbelül 30 dán és norvég halászgőzöt súlyosítottak el.

Az Unió és Anglia konfliktusa.

Berlin, január 8. Kopenhágából jelentik: A Morning Post washingtoni tudósítója táviratozza, hogy az Egyesült Államok kormánya londoni nagykövétől már értesítést kapott annak a válasznak a tartalmáról, amelyet Anglia adni fog az Unió ismert jegyzékére. Eszerint Anglia ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy tengerészetének joga van átvizsgálni az amerikai kereskedelmi hajókat. A válasz visszautasítja a hadidugáru kérdésében az amerikai fölfogást. Anglia válaszjegyzékét még ezen a héten hivatalosan át fogják nyújtani az Unió kormányának.

Békétörökvések.

Berlin. A Tagliche Rundschau írja: Franciaország fölkérésére egy neutrális hatalom külön békét akart létrehozni Németország és Franciaország között. Azonban már az első lépésével kudarcot vallott, mert Németország részéről visszautasításban részesült.

Berlin. A svájci békeliga megalakulván elhatározta, hogy peticionálni fog a semleges államoknál, minden erővel hassanak oda, hogy a véres harc befejezést nyerjen.

Harcok Steinbachért.

(A község plébánosának haditudósítása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 8.

Az elzászi harcokban, mint ezt a német hivatalos jelentések is említették, az utóbbi napokban elkeseredett küzdelmek folytak Steinbach község birtokáért, amely körül még ma is dúl a harc. A steinbachi harcokról a község katolikus papja, Wira dr. a következő rendkívül érdekes részleteket írja az „Oberelsässische Landeszeitung“-ban.

— Vasárnap épen befejeztem a reggeli istentiszteletet, amikor a községet környező magaslatok körül élénk élet támadt. Rövid ágyutüzeléssel erős gyalogsági tűz követett, a harc egyre közelebb és közelebb tombolt és már déli egy és két óra között francia gyalogság, alpesi vadászokkal, özönlött lefelé a magaslatokról a helység felé. A lakosság nagy része a pincékbe menekült, amikor a francia gyalogosok betörték a községbe és minden házat átkutattak, német katonákat keresve. A kisszámú helyőrségből csak néhány népfelkelőt sikerült elfogni, akik először haláltmgvető elszántsággal védekeztek és igen jelentékeny veszteségeket okoztak a hatalmas francia tulerőnek.

Alig voltak még néhány órája a franciák a községben, mikor este hat óra felé három feltűzött szuronyu francia katona jelent meg a paplakban és felszólítottak, hogy kísérjem őket a templom toronyába; ugyanis alapos a gyanu — mondották, — hogy a toronyban német gépfegyverek vannak. Felvilágosítottam az embereket, hogy a templom összes ajtajait, épen a fenyegető helyzetre való tekintettel, mindjárt az istentisztelet után bezárattam és így feltevésük semmiesetre sem lehet helyes. De szavaim nem segítettek semmit, épen így nem fogadták el azt az ajánlatomat sem, hogy a sokrestyés kísérje fel őket a toronyba, mint-hogy magam még sohasem voltam egészen fenn.

— Ha nem jön előttünk mondta a katonák vezetője, miközben felém fordította feltűzött szuronyát — élni fogok jogommal.

— Akarva, nem akarva, kénytelen voltam tehát felmenni velük a keskeny, rozoga lépcsőkön a toronyba, egész a tető alá, miközben a községben ropogtak a puskák és dörögtek az ágyúk, mögöttem pedig a szuronyos katonák hatadtak. A katonák a toronybau megállapították, hogy tényleg semmi gyanusát sem találtak. Engem ezután, az iskolaházba vittek és ott őrizetbe vettek. Itt találtam már Neber nevű polgármestert, később, este tíz óra felé Schmidt tanítót is idehozták. Hűséges sokrestyése, a ki nem akart tágitani tőlem, önként követett a fogságba. Mikor megkérdeztem az épületben járdogáló tisztektől, hogy tulajdonképpen miért is vagyok letartóztatva, ezt a választ kaptam:

— Most minden elfoglalt községben meglesszük ezt az intézkedést, mert az elzásziakkal, különösen az elzászi klérussal, szomorú tapasztalatokat tettünk. Azt hittük, egy francia Elzászt fogunk találni, de legnagyobb sajnálatunkra és csalódásunkra azt látjuk, hogy a német Elzász, nem utolsó sorban a strassburgi püspök befolyása következtében valóban német lett.

A kedves nevelő-apácáknak, akik a francia őrség parancsnokától szabadonbocsátásomat kérték, a tiszt ezt válaszolta:

— Nem lesz semmi különösebb bántódás, de magunkkal visszük és egy ideig magunknál tartjuk, mert gyűlölettel van a franciák iránt és tudjuk, mennyit beszélt és írt Franciaország ellen.

Itt ültünk hát az iskolateremben és rendkívül vigyáztak minden mozdulatunkra. Mikor a sokrestyés egyizben a pipája után nyúlt, a franciák már gyanusnak mondták és kifogásolták azt. Hétfőn reggel az apácák kérésére megengedték nekünk, hogy az iskolatermet, amely zsufolva volt katonákkal és katonai kézletekkel, miket a franciák ösvéreken hoztak magukkal, felszerelhessek az első emeleten

lévő tanásteremmel, de itt is katonai felügyelet alatt maradtunk folyton. Az örök, akik ügyeltek ránk, nem voltak nagyon barátságosak, de panaszra nem adtak okot. Azt is megengedték, hogy ennivalót hozassunk magunknak, de én köszönettel visszautasítottam az ajánlatot. A délelőtti órákban megint kitört a harc, amely dél felé egyre hevesebb lett. Déli egy és két óra között a ki- és bejárákáló tiszteken és katonákon már láttuk, hogy valami fordulat történt. Hallottam, amint az egyik tiszt ezt sugta bajtársra fülébe:

— Nous sommes vaincus. (Legyőztek.)

A szempillám sem rezdült meg, pedig a reményesség és sóvárgás milyen érzésével hallottam ezeket a szavakat. Mikor a tüzelés foly-

ton erősebb lett, a pincékbe parancsoltak minket, ahol a község sok lakója keresett már oltalmat. Két óráig egy farakásra feküdtünk itt, és látszólag alvásnak adták át magukat. Hirtelen, három és négy óra között, végigzugott az iskolapülete az örvendetes kiáltás:

— Hurrá, itt vannak a németek!

Ekkor már minden bejáratnál beözönlöttek a mieink.

A harcok alatt, fájdalom, sokat szenvedett községünk. Egy gyárépület és több nagy ház leégett és igen nagy az erősen megrongálódott házak száma. Községünk egy előkelő polgára, aki az oltási és mentési munkálatoknál segédkezett, életével fizette meg önfeláldozó munkáját.

Hindenburg tisztjei a magyar katonákról

(Német-magyar barátkozás. — Négy hónapja harcolnak vállvetve a szövetségesek.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 8.

Egy német tiszt, aki Hindenburg seregében harcol, német és osztrák-magyar csapatok együttműködéséről egy tábori levélben a következő érdekes részleteket írja:

— Azt olvasom ma a lapokban, hogy ellenégeink azt írják, hogy az osztrák-magyar és német csapatok közt vételkedés folyik, viszály van. Azt hiszem, a legalkalmasabb módja a cáfolásnak, ha saját élményeimből elmondok néhány esetet, amelyek élénken illusztrálják, milyen testvéri a barátság a két szövetséges hadsereg tisztikara és legénysége között.

November huszonegyedikén nehéz, négy napos ütközetből tértünk vissza. Éjjel-nappal a lövészárokból feküdtünk s borzalmas hideget állottunk ki. De nemesak szörnyen át voltunk fázva, hanem rettenetesen ki is voltunk éhezve s álmaink netovábbja egy korty forró kávé, vagy tea volt. Az én zászlóaljamat egy tanyán helyezték el, ahol az istálló és magtárak szolgáltak lakásul. Mint említettem, rettenetesen hideg volt s így én és két bajtársam egy olyan zug után kutattunk, ahol legalább tüzet lehetne rakni, hogy gémberedett tagjainkat felmelegíthessük s esetleg főzhessünk magunknak valamit. Végre nagynehezen találtunk egy deszkakunyhót, hosszas keresés után a koromsötétben ráakadtunk kapujára is, de szerencsétlenségre a kunyhó már el volt foglalva, még pedig hat ló volt a helyiségben és — négy magyar kamerád. Köszöntésemet: „Jona bot” (Szórol-szóra így írja levelében a német tiszt) minden oldalról örömmel viszonzották. Egyikük közülük kitünően beszél németül s megkérdelem tőle, hogy egy éjszakára ott maradhatnánk-e?

— De milyen kérdés ez? — felelték nek. Rögtön munkához láttak, helyett csináltak s fél óra múlva már mi is mellettük ültünk a tűz mellett.

Közben még két magyar bajtárs érkezett. Megkérdeztem tőlük, hogy hová valók s megtudtam, hogy kettő besztercei román, az egyik brassói szász, három pedig tősgyökeres magyar. Mi letettük rüsztungunkat s kényelembe helyeztük magunkat, az alatt a hat magyar tiszt krumplit kerített s egy fazékban vizet tett fel forralni, szalmát hoztak maradék cigarettáikat megosztották velünk.

Pompásan éreztük magunkat a magyarok közt. Kölcsönösen elbeszeltük élményeinket, ezalatt a krumpli és tea elkészült. A magyar bajtársak nem engedték meg, hogy csak egy ujjunkat is megmozgassuk, végül még meg-

leptek bennünket egy korty rummal és egy darab szalonnával is. Mennyben éreztük magunkat. Nyolc napig tanyáztunk itt a magyarokkal s együtt éreztünk, együtt dobbant a szívünk. Bevallom őszintén: mieink talán nem is fogadtak volna bennünket ilyen szívéllyel. Esténként gyakran mi német dalokat énekelünk, aztán a magyarok kerültek sorra s énekelgették az 6. szomorú magyar dalaikat. Már említettem, hogy hárman közülük tősgyökeres magyarok voltak, akik nem beszéltek németül, de a Wacht am Rheint tudták s énekeltek valamennyien. Mikor elvonultak, egész századunk megjelent s a legérzékenyebb bucsut vettünk tőlük.

Egy másik eset. Egy napon egy erdő felé menetelünk. Utközben találkoztunk egy magyar patrullal. Most mi voltunk azok, akik semmi szin alatt sem engedték őket tovább, le kellett telepedniük s velünk kellett tartaniok a reggelizésnél, sőt a bucsuzásnál még mindegyik egy-egy kenyéret és három kolbászt kapott.

Százsor is megtörtént velünk, hogyha osztrák-magyar rajvonat előtt meneteltünk el, a tiszték és legénység bőkezűen traktáltak bennünket cigarettával, szivarral. Nem tudom megérteni, hogy hazudhatnak ilyen körülmények között ellenfeleink ilyesmít? Szavamra mondom, hogy semmi különbség sincs német, osztrák, vagy magyar katona közt, úgy élünk, mintha testvérek volnánk.

Négy hónapja élek már együtt a monarchia katonáival. Találkoztam horvátokkal, szlavonokkal, csehekkel, magyarokkal, erdélyiekkel, szászokkal, de soha a legkisebb panaszszót nem hallottam, az elégedetlenség jelét nem láttam, pedig sokszor nagyon nagy strapákon mentünk keresztül. Naponta harmincöt-negyven kilométert gyalogolni, az gyakran megtörtént, de milyen kedvvel tették meg ezt a fiuk! A magyar ezredeknél soha sem mondták, hogy „nem megy”, hanem hogy „menni kell” és — ment. A magyar ezredek a tűzvonalban nagyszerűek, rohamtámadásnál pedig egyenesen páratlanok.

Még sok mindent mesélhetnék, de azt hiszem ennyi is elég. Ismerem Magyarországot, de soha sem hittem volna, hogy ez a háboru annyira át fogja hidalni az ellentéteket. Megdönthetetlen tapasztalatom, hogy minden magyar, bármely nemzetiséghez tartozik is, most csak hazáját ismeri. Amíg Magyarország ilyen testvéreket és bajtársakat küld, addig a kettő szövetség legyőzhetetlen.

Husz hadtesttel készül Hindenburg Varsó ellen.

(Holttesteken át törnek előre a németek. — Retteg a lengyel főváros. — Az oroszok az utolsó védelmi vonalon.)

Távirati tudósítás.

Genf-Tutin-Kopenhága, január 8.

Rémület Varsóban.

Turin. A Stampa hasábjain Concetto Pettinolo tudósítást közöl Varsóból, ahol félnék a németek közeledésétől. A többi közt ezt írja:

Ismét dörögnek az ágyuk. Ne áltassa magát senki: most komolyan verekednek az egész környéken déltől nyugatig. Csak a vateród-erődítményei hallgatnak még. A csatatérről egészen tisztán hallatszik az ütegek csattanása; mintha csak a legnagyobb sietségben ládákat szögeznének össze. A városban hasztalan keres az ember az igazságot megmondó újságjelentéseket. Hiszen hivatalosan még messze vannak Varsótól a németek. Az ember fölvilágosítást kérhetne a keresztülvonuló katonáktól, de katonával nem szabad szóba állani, ha csak azt nem akarja az ember, hogy mint kémet elfogják. Az újságot tehát az utcán tudja meg az ember, ahol különben csak kevés ember látható. Mindenki fél a bombától és otthon marad. Aggodalmasan hallgatja mindenki az ágyudörgést és a legvadabb hírek terjednek el a városban. Mindig a zsidók vannak legjobban értesülve: mindenütt bizalmi embereik vannak, akikről egyet-mást megtudnak.

— Tudja-e, hogy Pruskovban szétszombolták Majevszki cseruzagyárát?

— Így fog történni Varsóban is.

— Ó nem, Thaler Salamon azt mondta nekem, hogy a kormányzó azzal fenyegette meg a németeket, hogy a tuszokat mind agyonlövöti, ha csak egyetlenegy bombát is dobna Varsóra. Mindig csak a németekről beszélnek rosszat és mit tesznek ők maguk? Ahova ezek a kutya kozákok beteszik a lábukat, ott rosszabb a helyzet, mint tűzvész után.

A National Tidende a Rjoes következő varsói jelentését közli: Varsót nem lehet fölismerni. Mindenütt nyugtalanság és félelem uralkodik. Mindenki a háborúra gondol, de beszélni sehol sem lehet róla. Az ipar és kereskedelem nagyon visszafejlődött. Az élelmicikkek ára egyre emelkedik. Szénben és petrolumban nagy a hiány. Dombrova szénbányái az ellenség kezében vannak, a doneci kormányzóságból az ellátás nagy nehézségekbe ütközik. A hatóságokat is szénhiány fenyegeti, ha Varsóba nem sikerül a szénbehozatal.

Döntés készül Varsónál.

Berlin: A haditudósítók jelentik: Varsónál nemsokára döntés lesz. Csapatunk sorra elfoglalják a szívesen védett orosz támpontokat. Az orosz ujoncok rosszak. Néhány nap óta az előnyomulást lassítják a hófúvások.

Stockholm: A Dagbladet jelenti, hogy a német gyűrű egyre szűkül Varsó körül. A város elestét csak váratlan orosz erősítések akadályozhatnák meg. A kaukázusi török előnyomulás csapateltolásokra vezetett.

Orosz jelentés a Varsó körüli harcokról.

Berlin: A legutolsó hivatalos pétervári jelentés így szól:

A Visztulától batra heves tüzérvárcsapatok folyik. Koslownál a németek átkeltek a Bzurán. Bry-

nowtől északkeletre a németek szuronyharcban támadtak. A Ravától északkeletre éjjel-nappal folyik a harc. Pilicától délre Gaschek majorért heves harc folyik.

Ejjeli rohamok Varsó birtokáért.

Genf. Az Echo de Paris jelenti Pétervárról. A Sochazew körüli harcok mutatják, hogy milyen fontos a németeknek Varsó birtoka. Hindenburg 14 hadtestet koncentrált a Visztula balpartján, hogy utat törjön magának Varsóhoz és ehhez a sereghez csatlakozott még 6 hadtest, amelyeket a nyugati frontról hoztak. Egy tizenkilenc kilométeres fronton öt német hadtest volt elhelyezve 150 ágyúval, a nehéz tüzérséget nem is számítva. A németek éjjel-nappal harcolnak, különösen éjjel szeretnek támadni. Megtörtént, hogy tizenegyszer ismételték meg egy éjjeli támadást. Alig fejeződött be az egyik roham, már jönnek a friss csapatok, amelyek berontottak az orosz lövészárkokba. Az oroszok nem tudták eltemetni halottaikat, úgy, hogy a holttesteken tiportak az egymásra törő katonák. A német tisztek győzelemre ösztönözték embereiket. Nem lehet fogalmat alkotni ezekről a rettenetes harcokról, mert a zárt csoportokban a fény-szórók világánál előre törő katonák olyanok voltak, mint a vadak. A zene ment előttük és ők hurrah kiáltással vetették magukat az orosz gépfegyverek tüzebe.

Visszavonulnak az oroszok Varsó közelébe.

Amsterdam. A londoni Times varsói tudósítója már előkészíti az angol közvéleményt a Varsó előtt harcoló orosz sereg visszavonulására. Az angol lapnak erre vonatkozó jelentése így szól:

— A múlt heti harcok után, amennyire ezt meg lehet állapítani, többen nyíltan kifejezik azt a reménységüket, hogy az oroszoknak nem kell még tovább is visszavonulniuk. Ha azonban mégis úgy fejlődnek a dolgok, hogy az oroszok visszavonulnak, ezt nem azért tesszük, mert nehéz a helyzetük, hanem azért, mert, mint kitűnő forrásból értesülök, már néhány héttel ezelőtt azt vették tervbe, hogy az állandó védelemre a bloniei vonalon rendezkednek be, amely körülbelül a fél úton van Sochacev és Varsó között. E szerint a Bzura-vonalnak csak az a feladata, hogy időlegesen feltartóztatassa a német hadsereget.

Utolsó csepp véréig védik az oroszok Varsót.

Berlin. Kopenhágából jelentik: A pétervári lapok most kizárólag a varsói küzdelemmel foglalkoznak. A „Russkoje Szlovo” azt jelenti, hogy a csata oly közel folyik a városhoz, hogy az ágyudörgés megremegteti az ablakokat. A németek a legutóbbi harcokban elfoglaltak néhány fontos pontot. A lap azzal vigasztalja olvasóit, hogy az orosz csapatoknak sikerülni fog a németeket visszavonulásra kényszeríteni. Egyelőre azonban az események

ennek az ellenkezőjére mutatnak: a német csapatok néhány nap múlva Varsó falai alatt fognak állani és keresztülhírik az oroszok utolsó védelmi vonalát. Erre vall a „Brsevlja Vjedomnoszti” varsói jelentése is, a mely azt közli, hogy a németek rendkívül erőteljes offenzívával harcolnak minden talpalatnyi földért. Az orosz csapatok nem tudnak e támadások rettenetes erejének ellentállani, mert rendkívül ki vannak merülve. Ezért helyenként át kell engedniök területet a németeknek, de — írja az orosz lap — ez a helyzet meg fog változni, mert a csapatok megerősítést fognak kapni. A „Nowoje Wremja” azt írja, hogy az orosz hadvezetőség feladta azt a tervét, hogy Varsót küzdelem nélkül kiüríti, mert a Varsó körüli harcok kimenetelétől függ a háború további sorsa és a győzelem. Ezért a várost az utolsó csepp véréig védeni fogják. Varsóban és Vlnában naponta nagy sebesültszállítmányok érkeznek meg.

Ugyancsak Kopenhágából jelentik, hogy a „Daily Mail” pétervári tudósítójának távirata szerint a küzdelem Varsóért a város közvetlen közelében megindult. Az ágyudörgést a városban tisztán lehet hallani. Naponta rengeteg sebesült érkezik, akiket azonban tovább szállítanak az ország belsejébe. A német csapatok jelentékeny megerősítést kaptak. Mindkét részen nagy erővel folyik a küzdelem. Egyelőre azt remélik Oroszországban, hogy Varsó sokáig tartja majd magát.

Frankfurt. A Secolo szentpétervári levelezője jelenti, hogy az oroszok centrumukban óriási csapatösszevonásokat eszközöltek, hogy ezáltal a német erőknél a Bzura és Ravka mentén folytatott támadásait paralizálják. A németek megszakítás nélkül folytatják heves támadásaikat Varsó ellen. Az orosz erők itt, dacára a centrumban összevont csapatoknak, ugylátszik, mégsem elegendők arra, hogy a németek előrenyomulását feltartóztassák.

Amsterdam. Az oroszok páncélos gőzcsoportokat szereltek fel, amelyek a Visztulán igen jó szolgálatokat tesznek. A németek megkísérelték a gőzcsoportokat a levegőből bombázni. A Bzura mentén a németek élénk tevékenységet fejtenek ki. A harminc-harmincöt méter széles folyón át állandóan tart a párbaj a legkülönbözőbb fegyverekkel. Az orosz lövészárkokba olyan hatalmas gránátok estek, hogy azt gondolták, hogy a híres 42 centiméteres mozsarakkal lövik a németek őket.

Kézi gránátokkal harcolnak a németek.

Berlin. A Lokalanzeiger jelenti pétervári lapokból: A németek Lodzot berendezték téli raktárnak és hihetetlen készleteket halmoztak fel a városban. A Bzura melléki harc felülmúlja a fiandriait, az ellenséges lövészárkokat csak a harminc méter széles folyó választja el egymástól. Főfegyvernek a kézi gránátot használják.

Elpusztult tíz orosz repülőgép.

Basel: A Ruskoje Slovo szerint Lodz-nál és Lovicanán elpusztult tíz orosz aeroplán.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 137
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	— 137
mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 137
Nyomda	— 151

Hátrálnak az oroszok a Kárpátokban

(Visszavonulás a határszélekre. — Meghiusult a betörési terv. — Visszavert támadások.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Ungvár—Budapest, január 8.

Megállítottuk az orosz offenzívát Galiciában.

Leonhard Adelt, a Berliner Tageblatt haditudósítója írja az osztrák-magyar sajtóhadiszállásról:

— Amikor az oroszok ellenyomása az üldöző osztrák-magyar csapatok ellen elkezdődött, azok már egész a Wisloka vízvidékéig jutottak el. A stratégiai visszavonulás biztosítására — amelyre a szövetségesek itt kényszerülve voltak — okvetlenül szükség volt egy hadihíd felrobbantására, amely már ellenséges tűz alatt állott. Ezt a nehéz feladatot az osztrák-magyar hadsereghez beosztott német csapatkontingens kilenc pionirjára bízta. Mit sem törődve az orosz gyorstüzérellel, egy aknát raktak le, mire nyolcan visszahúzódtak, a kilencedik pedig meggyújtotta a robbantózsínort. A zsinor azonban túlságosan rövid volt s szétszakította a derék pionirnak — aki, mint azt nekem elmondotta, berlini születésű s civilben pilóta az Oderán — jobb karját. De feladatát teljesen bevégezte: felrobbantotta a hidat s az oroszokat ezzel feltartóztatta. Az átkelés kieszközölése után a megerősített orosz sereg egy nyugatra és egy délre irányuló fronttal vonult tovább. Az utóbbi a Dymow—Krosno közti és a rzesow—jasloi úton vonult fel. A krosnoi csoportot a nyugatgalicai hadsereg Gorlicenél állította meg. A krosnoi csoport a nyilegyenes duklai országúton tovább vonult s itt a dombos vidéken, amelyen a petroleum művek számtalan fűtőtornya áll, élénk csetepaté fejlődött ki a hátrvédet alkotó, gyalog harcoló honvédhuszárokkal. Az oroszok elfoglalták a régi, valamikor neves kereskedővárost, Duklát, amely amióta a vasútvonal elkerüli, eldugott, lezúllott fészekké változott. A lakosság, melynek kilencven százaléka zsidó, egy pár földhözragadt szegény s néhány ruthén kivételével, még az első invázió alkalmával elmenekült. Az orosz parancsnokság Meocinski gróf kastélyában székelt, aki a rendkívül értékes képgyűjteményt még idejében biztos helyre vitette el. A katonák valamennyi házat feltörték, sokat felgyújtottak, fosztogattak. Azokat a házakat, amelyekben nem szállásoltak el katonákat, istállóknak használták. Emellett naivan kérdezték az oroszok egy visszatérő polgárosszonytól: „Miert menekült el az egész lakosság? Mi jó emberek vagyunk és senkit sem bántunk”. Amikor az asszony aztán fel akarta keresni időközben istállóvá változtatott lakását, durván eltaszították. A Dukla szoros magaslatait eddig nem támadták még meg az oroszok.

Huszonöt zászlóalj az orosz kárpáti sereg.

Ungváriól jelentik: A benyomult oroszok huszonöt zászlóaljból állanak, tüzerességgel és kozákokkal.

Visszavonul az ellenség a Kárpátokban.

Ungvár. A Beszkidekben és az Erdős-Kárpátokban az oroszok betörése meghiusultnak tekinthető. Zemplénben már nincsen ellenség és Sárosnak is

csak a határán állnak. Az ungi és beregi orosz erők visszavonulóban vannak. Mármarosban, valamint ettől nyugatra szünet állott be a hadi operációkban.

Az oroszok helyzete a Kárpátokban napról napra kedvezőtlenebbül alakul. Csapatunk a rossz időjárás ellenére több helyen hátraszorították őket és tegnap Zborón és Mezőlaborcon túl kiszorították csapataikat az ország területéről. Mindkét helyen már galiciai földön állanak az oroszok.

Budapest: A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oroszoknak az Ung völgyébe történt negyedik betörésével valószínűleg az volt a céljuk, hogy Ungvárig hatoljanak előre és ott eleséget harcoljanak. De miután Nagybereznánál feltartóztattuk őket, kénytelenek voltak visszavonulni közelebb a határhoz. Teljes esődöt mondott az oroszok eleség és munició szállítása, mert az ut a négyszeri betöréstől és háromszori visszavonulástól, de különösen a tavaszi esőzéstől annyira megdagadt, hogy lovak még üres kocsit sem tudnak huzni rajta. A rettenetes terep miatt vonultak vissza Havasközről és onnan a csapatok Thiéniát Hajasdra vonultak. Mikor Csontosról kivonultak, a vashidat felrobbantották. A hazafias érzésű csontosói görög-katholikus pap, a ki orosz fogságba jutott, visszamenekült Csontosra.

Az oroszok Havasközről már kivonultak. A járőrök ennek a hírek az igazságát megerősítették. Nyilvánvaló, hogy az oroszok balszárnyát máris lenyomták. Az oroszok Havasközről Hajasdra vonultak, a balszárnyon Csontosot kifirítették és Fenyvesvölgyig vonultak vissza. A csontosói hidat maguk után az oroszok felrobbantották.

NAGYBEREZNA. Hajasdon nehéz ütegeink lövik az orosz fedezőket. Bereg megyében, Duklánál az ellenség visszavonul. Nagybereznára visszatértek a főszolgabírói-, adó- és postahivatalok.

Utolsó rendű orosz csapatok vannak Bukovinában.

Beszterce. A bukovinai orosz sereg mintegy két héttel ezelőtt jelentékeny erősítésekkel lépett fel. Bukovinai csapatunk, amelyek hónapok óta szünet nélkül harcban állnak, ezalatt több ponton feltartóztatták az orosz előrenyomulást, s így biztosítani tudták a rendes visszavonulást az előre kijelölt vonalig.

Magyarországot nem érinti ez az ellenséges előrenyomulás, amelynek különben az oroszok részéről semmiféle stratégiai célja nincs, csupán újabb erőket akarnak elvonni a főharc-térről és az ott szenvedett veszteségeik látszólagos ellensúlyozására szemfényvesztésül van szükségük erre az értéktelen térhódításra.

Budapest: Bukovinában csak utolsó rendű orosz erők működnek. Katonai helyzetünk kedvező voltát mutatja az a körülmény is, hogy Merán gróf tartományfőnök még Dorna-Watrában tartózkodik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: Itt először: Szölke Pepi, operette Vasárnap délután Éva.
Hétfő: Szölke pepi csibész-operett.
Kedd: Lengyelvér, operett.
Szerda: Horváth Kálmán budapesti szkecs-társulatának fellépte „Mese egy közlegényről.”
Csütörtök: Ugyanaz.
Péntek: Muzitündér, operette, új szereplőkkel.
Szombat: Tancoshuszárok. Repriz.

* Dr. Messerné Löwy Rózsi hangversenye. Dr. Messerné Löwy Rózsi — Fitzner vonós négyes hangverseny iránt, mely a Vörös Kereszt javára január hó 16-án este 8 órakor lesz a Fehér Kereszt szálloda nagytermében megtartva, mint előrelátható volt, a közönség körében igen nagy érdeklődés mutatkozik. Jegyek még korlátozott számban még kaphatók Weisz Leó könyvkereskedésében.

* A színház hírei. Vasárnap d. u. 3 és 16 órakor Éva, operette, a címszerepben Pataky Vilma, a többi szereplők a régi maradtak. — „Mese egy közlegényről” című érdekes mozi szkecs előadás lesz a héten az aradi Nemzeti Színházban, melynek egész estét betöltő műsorát Horváth Kálmán budapesti szkecs-társulata fogja betölteni. — „Tancos huszárok” operette-reprizre készült a személyzet, melyben a főszerepeket játsszák Sz. Rontai Boriska, Pataky Vilma, Fülöp Irma, Győző, Járai, Polgár, Barics stb.

* Halálugrás. (Szenzációs premier az Apollóban.) A régi lázas moziesték emlékei térnek vissza az Apollóba. Henny Porten nagy sikere után ma este ismét zsufolt nézőtér nézte végig az új műsor premierjét, amelynek gazdag eseménye nagy elragadtatást és elismerést váltott ki a publikumból. A halálugrás című dráma minden jelenetében érdekesítő. Olyan bravuros artistamutatványt látunk, amely megfagyasztja ereinkben a vért. Hatalmas film ez, amilyenben nem mindennap gyönyörködhetünk. Az új műsor háborus aktualitásai is elsőrangúak. A legfrissebb eseményeket hozzák eléink eleven, érdekes felvételekben. A humoros képek pompás humora minden emberben vigasztot ébreszt. Szombaton utoljára kerül vetítésre.

* Az áruló csillag. (Az Apolló új slágere.) Vasárnap és hétfőn mutatja be az Apolló színház a szezon legújabb nagysikerű szenzációját: Az áruló csillag-ot. 3

* Kényszerházasság. (Max Linder-vígjáték az Urániában.) Általános kacagás és jókedv kísérte a színház tegnapi bemutatóját. A film lepergése közben szünni nem akart a hangos derűtség, amely őszinte bizonyítéka annak, hogy a kép megfelelt a hozzáfűzött reményeknek. Csupa sziporkázó ötlet, érdekes, kacagtató cselekmény, ügyes rendezés és ehhez még hozzászámítva Maxi mesteri alkotását, elmondhatjuk, hogy ez Max Lindernek egyik legsikerültebb képe. — Monitorjaink a Dunán. (Látványos háborus aktualitás az Urániában.) A színház ma a háboru egyik leghasznosabb részvevőjéről, monitor-rajunkról hoz színre érdekes felvételeket. Dunai hajórajunk az egész vonalon uralja a két ország határát és hatalmas ágyúival figyeli a partokat. A Dunán cirkálva őrszolgálatot teljesítenek, figyelő-állomásokat tartanak és főleg Belgrád előtt sakkban tartjuk a szerb főváros védőseregét.

* „Hiv a császár!” legközelebb az Urániában. 5

* Az új bélyegtörvény, valamint az új polg. pörrendtartás könyve Kerpelnél kapható.

Arad háziezrede őrségen a Kárpátokban.

(Egy magasrangú tiszt levele. — Aradiak az üldöző harcokban. — Aradi kereskedő vitésége. — Szakértő az ellenség állapotáról.)

• Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 8.

A háziezred parancsnoka, Vallner Ferenc Arad város polgármesteréhez intézett levelében megírta, hogy a háziezred milyen méltóan vesi ki részét a magyar határmenti harcokban. Örömmel látjuk, hogy a mi katonáink hűségére is rábízták hazánk féltett határát és az a levél, amelyet az ezrednek egyik magasrangú tisztje küldött nekünk azt is bizonyítja, hogy az aradi fiúk őrsége a Kárpátokban az oroszok kiverésének egyik jelentős tényezője.

— Nem akarom részletezni a több hét óta folyó kárpáti harcok történetét — írja az Aradon nagyrabecsült aktiv tiszt — csak az ottaniak bizalmának fokozására mondok el történeti hűséggel egyet-mást, hogy kitűnjék milyen különbség van a mi katonáink és az orosz között. Aki saját szemével látta akár a háziezredet, akár más csapatokat a munkában, az meggyőződött arról, hogy ezzel az ellenséggel szemben végre mégis győznünk kell.

— Sz...-nél véres harcok árán visszavertünk egy erős orosz előretörést. A mi feladatunk volt az ellenség üldözése. Két napig tartó ellentállást fejtettek még ki az oroszok az ország határán. A vasuti sínek mentén nyomultam előre zászlóaljammal és noha az ellenség több órán át pazarolta már a puskaporát, de nekünk egyetlen egy veszteségünk sem volt. Körülbelül 200 orosz foglyot hozott velünk szembe elővédünk. Románjaim nevetve köszöntöttek, mikor hozzájuk értek.

„Setraszka ficiori” — kiáltottak. „Setraszka” válaszolta a battallión.

— Aznap nem akart vége szakadni az orosz fogoly transzportoknak. Katonáim jól bántak a széles, mongol képű, nevető fickókkal és szó sem volt nemzeti gyűlölködésről. Bajtársiasan kezelték a foglyokkal, akik mind éhesek és sorsukkal megelégedettek voltak.

— A határon innen a legutolsó állomáson több száz vasuti kocsi találtunk, amelyeket az oroszok sietséggel már nem tudtak elszállítani. Szét akarták rombolni őket, de már csak vagy tízet sikerült felgyújtaniok. Sok hadianyag hevert az uton. Két jól megtermett huszár kísért 170 orosz foglyot. Minthogy már este volt, elrendeltem, hogy pihenjenek a községbe és reggel folytassák az utjukat a divízió parancsnoksághoz.

Az egyik visszajött hozzám assal a jelentéssel, hogy nem talál istállót.

— Tegyetek úgy mint az oroszok — mondtam — kössétek be a lovakat valamelyik szobába, ahol már orosz lovak állottak.

— Uram Magyarországon vagyunk — felelt a huszár elsápadva.

— Magyarországiért harcolunk. Vagy nem? Ezt megértette és távozott.

— Az orosz foglyok nagyjából szibériai népfelkelők, öreg katonák voltak. Voltak közöttük európaiak is és ugylátszott, hogy az oroszok a harctérre érkező tartalékokat ott használják fel, ahol éppen hűzag van. Egy századnál 120—150 ember van legfeljebb egy tisztel. Sokon polgári ruha volt és csak katona sapka vagy süveg, sőt több még ezt sem kapta. Köpenyegük és eszénájuk igen jók, de azért láttam olyant is köztük, akinek a lábát rongyok takarták. Igen sok régi, rossz fegyver volt náluk. Tévedés lenne azt hinni, hogy az oroszok jobban bírják a téli hadjá-

ratot, mint mi. Tapasztaltam, hogy nehezen viselik a téli fáradságokat és épen a szibériai csapatok adják meg magukat leghamarább. Az orosz paraszt egész télen benne ül a chatájában és csak egy hatalmas birkabőrt vet a vállára, amikor kimegy a levegőre. Semmivel sem edzettebb, mint a mi katonánk. Egész közel jutva az ellenséghez, láttuk a tábori tüzeit és mi is gyújtottunk tüzet. Csendes megegyezés fajta volt ez, az éjjeli pihenőt kölcsönösen nem zavartuk, csak egyetlen egyszer támadtuk őket, de kérdés, hogy megért-e az áldozatot. A sötétben bizonytalan az előnyomulás és ki van téve az ember annak, hogy saját embe-reitől kap golyót.

— Menetelve és harcolva értük el az ország határt. Noha rendkívül megerősített állásban volt az ellenség, még sem védekezett. Visszavonult. Az uton kimúlt lovak heverték, az ágyukat katonák húzták, néhányat pedig állítólag elástak. A lőszerük is fogytán lehetett, egy nagy részét mi zsákmányoltuk. Sok oroszot fogtunk el az alkatommal is. Azt mondták nekem, hogy nemcsak tiszt, hanem altiszt hiányuk is nagy. Az orosz népfelkelők azt állítják, hogy csak három hónapra kötelesek hadbavonulni és december 20-ikán (orosz számítás szerint) letelik az idejük, ekkor eldobják a fegyvert és mennek haza. Természetesen a parancsokait gondoskodnak róla, hogy ez ne így legyen, de mindenesetre nem maradhat hatástalan az ilyen képzelődés. Vajon ilyen csapatokkal be lehet-e masírozni Bécsbe, Budapestre vagy Berlinbe, annak megítélését bátran rábízom minden józan emberre. Felismerhető annak a hatása is, hogy a hadvezetőség nem kíméli a legénység életét és megfontolás nélkül, sokszor mellékes célért, egész ezredeket, sőt hadosztályokat feláldoznak.

— Mig a jobb szárnyunk erősen harcolt, mi a vasuti vonal mentén könnyen előre jutottunk. Folyton szaporodtak a foglyok. A szibériai dandáról már semmi sem volt, csak a maradványát találtuk. A tüzérségük becsüztette a tüzelést. Egyik tisztem a szolgáját hátra küldte a mozgékonykúhoz, hogy hozzon fekete kávé, mert nagyon hideg volt. A szolga utja egy erdőn vitt keresztül és elbeszélése szerint a talpasi román fiut egyszerre csak öt fegyveres orosz szólítja meg egész barátságosan és pedig románul. Besszarábiaiak voltak.

— Mit akartok? — kérdezte a miénk.

— Ejtsél foglyul — válaszolták.

— A konyhához megyek, jertek velem.

— Kapunk enni?

— Természetesen. Mars!

Nagy örömmel fogadták a tiszt szolgát, akinek egyetlen fegyvere a — kávé s kanál volt. De nem igaz, hogy az oroszok gyávák. Tudnak ők bátran is lenni, de üzetve, éhesen, lezüllyve, félig megfagyva ostoba ágnak találják, ami velük történik. Orosz torasztiszt mondtam nekem, hogy a hadsereg némely részében megszűnt minden kontaktus, vezetés és a csapatok között volt eset, hogy maguk a tisztek sem tudták egy-egy tábornok nevét, mert sohasem látták őt a harctéren.

— A transverzális vasutvonalat úgy látszott, az oroszok komolyan akarták védeni. Egyre

nagyobb csapatokat vettünk észre, kozákok jöttek, csak a tüzérség halgatott. Beosztották zászlóaljamat a lovas hadosztályhoz és a mellem adott hegyi üteggel, valamint két huszár eskadronnal egy előre tolt állást foglaltam el. Alattunk feküdt az egész jó állapotban levő mezővároska, járási székhely. Az ellenséges gyalogság, lovasság és a trén nagy tömegekben vonult vissza az uton. Ha tudták volna, hogy milyen tulerőben vannak! Tüzérségem rövidesen tűz alá fogta az utat. Láttuk a koscsik pusztulását, lovasok lefordulását a lóról. Így ment ez egész délután, míg végre bevettedett és a tüzérséget leküldtem a hegyről. Attól tartottam, hogy ha az ellenség valami eséllel élne, a tüzérséget elpusztíthatná. Szükséget hoztam és lefeküdtem a katonáim között. Nem tudtam jól aludni. Minden oldalról az ellenség tábori tüze világított. A kozákok csakugyan nem merészelnének támadni. Egy bátor aradi tartalékos tisztet, H. O.-t küldtem kis csapat emberrel, hogy fértőzzenek közel az ellenséghez. Egy orosz zászlóaljat támadott meg és a sötétség beálltaig nem tért vissza. Egy huszár tiszti páruiban az ellenséges tábori őrség mellett feküdt. Tízszor felkeltem az éj folyamán, mert meg voltam győződve, hogy az ellenség támadni fog. Halotti csend mindenütt. Békeségben aludt mellettem a lovas parancsnok a bundája alatt. Hallani lehetett a fúrdt katonák horkogását. Végre reggel lett és H. sértetlenül visszajött a száz emberrel. A hegyi üteg ismét felvonult és újra tűzbe vette az utat. Az ellenség tovább vonult. Mikor elég messze távozott, azt a parancsot kaptuk, hogy hadosztályunk jobb szárnyát erősítem meg. A kopasz és az ellenség hátrvéd tüzérsége által lőtt hegyeken nehéz volt a visszavonulás, de szerencsésen megtörtént. A mi ez után történt, az mára lapra tartozik. A házi ezred itt is derekasán megállította a helyét.

A hadiadó megállapítása. A pénzügyminiszter tegnap értesítette Arad várost és a vármegyét, hogy az új hadiadó kivetéséhez szükséges jövedelem-megállapítást — 20.000 koronán felül — az 1909. évi adótörvényben előírt módon megalkotandó adófelmérőbizottság fogja eszközölni.

Mi van Oroszországban és Szibériában levő hadifoglyainkkal. Bécsből jelentik: Az itteni spanyol nagykövet az elmúlt hónapban katonai attaséjával és a bécsi külügyi hivatal és hadügyminisztérium közegeivel behatóan megismerlélte a hadifoglyatáborok és hadifoglyatiszti állomások legnagyobb részét és az alkalommal módjában volt akadálytalanul érintkezni az internált tisztekkel és a legénységgel. Ennek az utnak az volt a célja, hogy az orosz és a szerb kormányoknak alkalmuk legyen az Ausztriában és Magyarországon levő hadifoglyokkal való bánásmódról elfogulatlan információk szerzésére. A spanyol nagykövet személyesen tapasztalat utján meggyőződhetett, hogy a hadifoglyokkal való bánásmód a népjog és humanitás legszigorubb követelményeinek minden tekintetben megfelel. Minthogy most már az ellenséges államokban a hadifoglyokkal való rossz bánásmódról elterjedt mindentelje híresztelés alaptalansága egészen hitelesen kitűnik, Ausztria-Magyarország határidőhöz kötött követelést fog előterjeszteti a tekintetben, hogy az Oroszországban és Szerbiában levő hadifoglyaink sorsáról szintén megbízható és kiemerítő tájékozást szerezhessen. Ha ez a megállapítás nem történne meg a kitűzött terminuson belül, vagy pedig nem volna kielégítő eredménye, Ausztria-Magyarország kénytelen lenne az ellenséges hadifoglyokkal való további bánásmódról vonatkozólag megfelelő változtatást tenni.

Aradi autobuszok a harctéren.

(A gépkocsik osztály aradi tisztje. — Megmentett raktár.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 8.

Gy. Ernő aradi autótulajdonos, aki mint tartalékos tiszt a mozgósítás első napjaiban vonult be csapatához, néhány nap előtt rövid tartózkodásra hazajött Aradra és itteni ügyei elintézése után tegnapelőtt tért vissza északra harcoló csapatához. Gy. Ernőt az autó-csapatokhoz osztották be és ebben a szolgálataiban igen sok édeskes, izgalmas eseményt élt át.

— Az aradi autobuszokkal nem egyszer találkoztam az északi harcmezők frontja mögött — mondotta az aradi autótiszt. — A nehéz szolgálat bizony nem vált javára ezeknek a gépkocsiknak, amelyeket tudvalegleg besorozásuk után a személyszállító karosszéria leszerelésével teherszállításra alkalmassá alakítottak át. Az autobuszból lett tserhordó katonai autók szorgalmasan vitték csapatunk után az élelmet, municiót, nehezebb felszerelési tárgyakat, de bizony az esős időjárásban megromlott utak nem váltak hasznára a kocsiknak. Amikor én eljöttem a harctérről, csak egy volt aradi autobusz maradt még épségben, a többiek a hadsereg rögtönzött autójavító műhelyében helyezték el, hogy apróbb-nagyobb bajukat kijavítsák. A felső vidék utjain szakadatlanul folytatott teherszállítás nem olyan könnyű feladat, mint az aradi aszfalton a pályaudvartól a Szabadság-térig és vissza robogni és bizony ha még öt-hat hónapig tart a háború: a rekvirált autobuszok aligha fogják a békekötés után szállítani az aradi közönséget.

Az autókat különben is erősen igénybe veszi a háborús szolgálat, de azt nem lehet elvitatni, hogy roppant nagy hasznát veszik a gyors és sok terhet elbíró autóknak a katonai szállításoknál. Annál az autós csapatnál, ahol én teljesíték szolgálatot sok a teherszállító automobil és csak kissé tűrhető uton, valamennyire jó időben pompásan, meglepő gyorsasággal megy a szállítás a gépkocsikkal. Arról, amit autós szolgálataimban átéltem rendszerű jegyzeteket vezettem és talán ha mindenem túl leszünk, sokat, érdekesebb mondhatok el ma még nem nyilvánosság elé való feljegyzéseimből.

Azon az autón, amelyről én egy szállító autó-kolonnát vezettem, gyakran egész vagyontokat vittem. Egy alkalommal, amikor csapatunkat északra mindenütt hátrább vontuk, azt a helységet, amelyben táboroztam autóimmal, gyorsan ki kellett ürítenünk. A helységben meglehetősen nagy katonai élelmiszer raktár is volt, amelynek elszállítása a rendelkezésre álló rövid idő alatt lehetetlennek látszott, mert a legközelebbi vasuti állomáshoz szekereken kellett volna áthordani a rengeteg konzervet és egyéb élelmiszert. Már-már azt határozták, hogy a raktárt megsemmisítik, amikor arra vállalkoztam, hogy egyéb tárgyakkal megrakott autóimra — amelyek közt aradi autobuszok is voltak — fölveszek annyit, amennyit csak lehet az élelmiszer-raktárból és átviszem a vasuti állomásra. Nyomban nekifogtunk a rakodáshoz és mondhatom, roskadáig elhalmoztuk a hatalmas teherszállító autókat, amelyek azután hosszú sorban robogtak ki a helységről. A raktárt csaknem teljesen kiürítettük és közel félmillió korona értékű élelmiszert sikerült megmenfenünk. Autóink baj nélkül

gyorsan tették meg az utat, idején értek a vasúthoz, ahol a készen álló katonai vonatba raktuk át a terhet. De vittünk ennél nagyobb értéket is: legutóbb magam vezettem azt az autót, amelyen egy csapatostunk hadipénzárát szállítottuk: négy millió koronával megrakott nehéz vasládát.

Allandó flotta-harcok a Fekete tengeren.

— Meghúsított orosz partraszállás. —
Esszad pasát halálra ítélték. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Konstantinápoly—Róma, szept. 8.

• Sinope bombázása.

Konstantinápoly. A főhadiszállás közli: Az orosz flotta ma a népjog ellenére bombázta a nyílt városnak nyilvánított Sinope városát, miközben két ház könnyen megsérült. Emberéletben nem esett kár. Négy bárka elsüllyedt. Török hadihajók ezzel szemben sikerrel bombázták az orosz csapatokat, melyek Makraliban és e községtől északra az orosz parton állottak.

Január 5-én egy angol cirkáló Mersinától keletre csapatokat akart szállítani. Parti védőseregünk tüzelése az ellenséget, mely négy halottat hagyott hátra, visszavonulásra kényszerítette.

A Dardanellák lövetése.

Róma: Olaszországot nagyon izgatja az a hír, hogy Anglia szabad kezet enged Oroszországnak a Dardanellákban. A lapok jelentései szerint az angol-francia flotta állandóan tüzeli a Dardanellák erőit.

Török földön nincs orosz katona.

Bécs. A Neues Freie Presse jelenti Konstantinápolyból: A Tanin jelenti: Török földön nincs már egyetlen egy orosz katona sem.

Az egyiptomi hadjárat.

Róma: Alexandriából jelentik a Giornale d'Italia-nak: Egy amerikai misszionárius, aki Jeruzsálemből Alexandriába érkezett, elmondja, hogy a törökök készülnek az egyiptomi expedícióra. Véleménye szerint Palesztinában, Jeruzsálemtől délre 300 német tiszt és 30.000 török katona van. A környék összes tevő katonai célokra lefoglalták és az élelmiszerek, municiók és ágyúk szállítása Maan felé folyamatban van. Ugy hirdik, hogy az ellenségeskedés Egyiptom ellen a tavasz elején fog megindulni.

A törökök el akarják zárni a Suez-csatornát.

Róma: Athénből jelentik a „Giornale d'Italia”-nak: A törökök sok-sok ezer zsák cementet szállítanak az egyiptomi hátra. Allítólag ezzel akarják elzárni a Suez-csatornát és átjárót akarnak építeni seregeik számára. A törökök megerősítik a Marmara tengeri szigeteket, ép úgy, mint Santo Stefanót.

Esszad pasát halálra ítélték.

Róma. Durazzóból táviratozzák a Giornale d'Italia-nak: Esszad pasa csapatai és a felkelők közt folyó harcok Durazzo körül tolytatódnak nagy hevességgel és eddig nem ismert eredménnyel. A felkelők nagy számban vannak és igen sok fegyverrel rendelkeznek. Az összecsapás Esszad pasa csapataival itt nagyon véres lesz. Esszad pasa ma a harcmezőből Durazzo-ba jött, hogy a szenátus tagjaival, a külföldi államok képviselőivel és több kiváló személyiséggel tárgyaljon a város legelőszerebb megvédése céljából. A helyzet mindennap súlyosabb lesz. A Sardegna nevű olasz hadihajó itt áll a kikötőben és jelenlétével megnyugtatója a polgárságot és az idegen kolóniát, mely nagy rettegésben van.

Szófia. Ideérkezett durazzói polgárok elmondták, hogy Esszad basa helyzete annyira kritikussá lett az új lázadás folyamán, hogy a

legutóbbi vereség után kénytelen volt feleségét Olaszországban helyezni biztonságba. Az albán nemzeti komité halálra ítélte Esszad basát és barátai attól tartanak, hogy nem fog menekülhetni sorsa elől.

A görögök védelme Albániában.

Bécs. A Neues Wiener Journal jelenti Kölnből: A Kölnische Zeitung jelenti: Ma megcáfolták görög hadihajóknak Albániába való elküldését. Görögország tudtára adta Olaszországnak, hogy a görög állampolgárok védelmét minden nehézség nélkül az olasz csapatok láthatják el.

Bulgária semleges marad.

Róma. Szófiából jelenti a Giornale d'Italia-nak: A szobranje tegnapi ülésén, melyen a pénzügyeket tárgyalták, Radoslavov miniszterelnök megújította kijelentéseit Bulgária semlegességére vonatkozólag.

Meghalt,

mert nem lehetett katona.

(Öngyilkos aradi magántisztviselő. — Halálba ment a huszadik születésnapján.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 8.

Az aradi Széchenyi gőzmalomnak egy fiatal, szorgalmas tisztviselője követett el ma öngyilkosságot.

Schrodt János, a gőzmalomnak husz éves hivatalnok, aki mindig feljebbvalói megelégedésére végezte munkáját, ma reggel már háromnegyed hat órakor, a hivatali idő kezdete előtt bement a malom irodahelyiségébe és leült íróasztalához. A hivatalban akkor még senki sem tartózkodott, csak a szolgálta takarított távolabb fekvő szobákban. A fiatalember néhány pillanatig ülhetett csak íróasztalánál, azután elővette revolverét és halántékon lötte magát. Nemsokára bejött a helyiségbe a szolgálta, aki már holtan találta íróasztala mellett Schrodtot: a revolver golyója szonnal megölte. Az öngyilkosságról a szolgálta telefonon értesítette a rendőrséget, ahonnan Berecz Ferenc ügyeletes rendőrkapitány és Hecht Arnold dr. hatósági orvos mentek ki az öngyilkosság színhelyére. Az orvos is csak a beállott halált konstatálhatt.

A rendőrség engedelmével később hazaszállították az Angyal-utca 18. számú házban lakó hozzátartozóihoz a fiatalember holttestét.

Schrodt János semmiféle levelet, vagy irást nem hagyott hátra és így biztosan nem lehet tudni, mi kergette a halálba. Tisztviselő társai rendkívül komoly, pontos hivatalnoknak mondják, akinek semmilyen szenvedélye nem volt. A fiatalember, akinek épen ma volt huszadik születésnapja, a múlt év őszén került sorozásra, önként jelentkezett katonának, de a sorozó bizottság katonai szolgálatra alkalmatlannak találta és így vágya nem teljesülhetett. Ez akkor nagyon elkeserítette és azóta is gyakran mondotta kollegáinak, mennyire sajnálja, hogy nem lehet katona. Valószínűnek látszik tehát az a feltevés, hogy Schrodt János amiatt vetett véget életének, mert nem szolgálhatta fegyverrel kezében hazáját. Minden más ok kizártnak látszik, arról sem tudnak társai semmit, hogy szerelmi bánat gyötörte volna a fiatalembert.

A Széchenyi gőzmalom, amely tehetséges, derék tisztviselőjét veszítette el a halotthan gyászja jeléül fekete lobogót tűzött ki a malom épületére, a tisztviselői kar pedig külön gyászjelentésben emlékezett meg elhunytáról. Schrodt Jánost január 10-én délután 3 órakor temetik;

H I R E K. LEGÜJABB

(Táviróda cenzurázva.)

Berlin, január 8.

Nikolajevics nagyherceg Varsóban fontos tanácskozást folytatott Ruskij tábornokkal, az orosz centrum hadsereg parancsnokával. Orosz csapatok egészen Bionje vonalánál elsáncolták magukat. Orosz-Lengyelország Lodztól Varsóig terjedő egész vonalon teljesen el van pusztítva.

London. Sanghai kantonban forradalmi mozgalom támadt a Mandzsuri dinasztianak a trónra visszahelyezése céljából. Legutóbb három bombamerénylet történt, negyven halottal. Allitól Japán szítja a forradalmat.

Konstantinápoly. Szerbeidnél törökök nagy győzelmet arattak oroszok felett. Sok száz kozákokot menekvésük közben az Urmia-tóba hajszoltak bele.

London. Kélsőházban Kitchener lord előadta: Bár nyugatról németek keletre vittek csapatokat, elég erősek maradtak feltartóztatni szövetségeseket. Harcok várhatóak. French hadseregét territoriális és kanadai csapatok erősítették meg. Mezopotámiában indiai expedíciós sereg folytatja előnyomulását. Kelet-Afrikában, Tangánál megfiúsult német hadállás elleni támadás. Ujoneozás normálisan folyik. Háboru elején tisztán volt, máig a tartalékokba a háboru kezdetétől 21 ezer tisztet soroztak.

Wallner Ferenc ezredes kitüntetése.

(A háziezred parancsnokának rendjele.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 8.

A hivatalos lap mai számában ismét egész sorozatát közli a királyi kitüntetéseknek, amelyekkel a legfőbb hadur vitéz tisztjeink hősiességét és kitűnő katonai szolgálatait ismerte el. A hosszú névsorban egy aradi kitüntetés is akad és ez annál érdekesebb, mert kevés olyan ezred van a monarchiában, amely hasonlóval díszeskedhetne: azzal, hogy rövid egymásutánban két parancsnokát éri legfelsőbb kitüntetés.

Az aradi háziezrednek jutott ez a kettős dícsőség. Amint ismeretes: Barza Simon, az aradi gyalogezred parancsnokát néhány hét előtt érte a királyi elismerés, öfölsége a vitéz ezredesnek a vaskoronarend hadiékítményes harmadik osztályát adományozta az ellenséggel szemben vitéz magatartása elismerésül. A kitüntetésre sokszorosan rászolgált a harminchármasok ezredese a harcmezőn, azonban a kitüntetés hírére már beteg, Károlybadban kapta meg, ahová súlyos betegsége gyógyítására ment.

Az ezredparancsnok megbetegedése után Wallner Ferenc nyugállománybeli ezredes vette át a parancsnokságot. Wallner ezredes parancsnokságával újult erővel szálltak harcba az aradi bakák és különösen a Kárpátokban tüntették ki magukat a szorosokban betört oroszok elleni halálmegevető harcokban. Wallner ezredesben kitűnő vezetőre találtak és lelkesedve követték a harcokba a nyugalmából ura és királya első hívó szavára a osatamezőre siető ősz ezredost. Amint ezt az új ezredparancsnok és a háziezred tisztjei az utóbbi napokban megírták: épen az aradi bakák voltak azok, akik az egyik szorosból kiverték az ellenséget hőies küzdelemmel.

Ezeknek a harcoknak eredményét ismerie el az uralkodó, amikor a hivatalos közlés szerint az ellenséggel szemben vitéz és eredményes magatartása elismerésül Wallner Ferenc 33. gyalogezredbeli nyugállománybeli ezredesnek a vaskoronarend 3. osztályát a hadiékítménnyel díjmentesen adományozta. A harminchármasoknak tehát most két ezredesük is van,

aki mellén viseli ugyanazt a magas rendjelt, ugyanolyan bátor és hősi küzdelem emlékéül és jutalmául.

— Vilmos császár békét óhajt ebben az évben. Münchenből jelentik: Vilmos császár Lajos bajor királyhoz hetvenedik születés napjára a következő táviratot intézte: Jókívánságom kívül óhajom ma az, hogy forró imában egyesülhessünk minden Bajorországban lakó némettel, vajha ez évben mindnyájunknak végleges győzelem és béke lenne kijelölve.

— Minisztertanács. Budapestről jelentik: Ma délután minisztertanács volt, amelyen az összes miniszterek részt vettek.

— A román püspök karácsonyi szózata. Tegnap ünnepelték a románok karácsony ünnepét, amely alkalommal Pap I. János püspök celebrált fényes segédlettel misét. A püspök a templomban felolvasta pásztorlevelét is, majd lendületes szavakkal buzdította híveit, hogy hazafias kötelességüket önfeláldozóan teljesítsék.

— Vaskereszt a budapesti hadtest vezérkarának. Vilmos császár nagy kitüntetésben részesítette a budapesti 4. hadtest vezérkarát, amennyiben a magasabb parancsnokokat és a vezérkari főnökeiket a vaskeresztrel jutalmazta hősiességükért. A kitüntetett magasrangú tisztak a következők: Tersztyánszky lovassági tábornok, a 4. hadtest parancsnoka, Lütgendorf báró altábornagy, a 31. gyaloghadosztály parancsnoka, Goisinger vezérőrnagy, a 32. gyaloghadosztály parancsnoka, Felix vezérőrnagy, a 61. gyalogdandár parancsnoka, gyarmati Dani vezérőrnagy, a 62. gyalogdandár parancsnoka, Podhoránszky vezérőrnagy, a 63. gyalogdandár parancsnoka, Grallert-Konrad vezérőrnagy, a 64. gyalogdandár parancsnoka, Kreycy ezredes, a 32. tüzérdandár parancsnoka, gyarmati Dáni vezérkari ezredes, a 4. hadtest vezérkari főnöke, Gaksch vezérkari alezredes, a 32. gyaloghadosztály vezérkari főnöke, Melnitzky alezredes, a 10. tüzérezred parancsnoka, Romitz vezérkari őrnagy, a 31. gyaloghadosztály vezérkari főnöke.

— Köszönet. A Darányi-utcai kórház vezetősége ezúton mond hálás köszönetet mindazon nemesszivű ajándékokért, amelyekkel a kórházban fekvő sebesült katonák fájdalmait enyhíteni igyekeztek. Ciorogeriu 50 liter bor, Loyosan 10 liter bor, báró Andrányiné, Martini Gáborné létsza és cigarettá, Dombegyháza község közönségének gyűjtése: Illo Sándor 2 korona, Dömötör Károly 2 korona, Zsiva Pál 1 korona, Varga Antal 1 korona, Imre József 20 fillér, Smaer Gebede 40 fillér, Stern Antal 50 fillér, N. N. 50 fillér, N. N. 1 korona, Weisz Gizi 2 korona, Weil Irén 1 korona, Fuchsán 1 korona, Töröcsák István 50 fillér, Töröcsák Derső 1 korona, Töröcsák Károly 1 korona, Töröcsák István 1 korona, Rokus János 1 korona, Popoviciu Pál 1 korona, Janka Károly 1 korona, Matuf Bálint 40 fillér, Krajodán 1 korona, Beneta 1 korona, Husztik-család 1 korona, Vondelné 20 fillér, Kolimon János 20 fillér, Fekete István 20 fillér, Csóti István 20 fillér, Moldován Mihály 20 fillér, Sebő József 20 fillér, Csóti Vendel 20 fillér, Petrovszky Ilés 1 korona, Érczy Oszkár Arad 10 korona.

— Halálozás. Súlyos csapás érte Braun Gusztávot, a Fehér Kereszt szálloda tulajdonosát, édesatyja Braun József magánzó 73 éves korában Pécsen elhunyt. Temetése f. hó 10 én, vasárnap délután lesz Pécsen.

— A szeszés italok drágulása. A likörgyárosok és gyümölcslepárolók országos egyesülete elhatározta, hogy az összes szeszés italok árát 10 százalékkal folemelj. Ezen ár-emelést az összes nyereségnek és munkálkodóknak drágulásával indolva.

— Bevonulók részére meleg alsóruházatok, sveterok, tekarók és katonai felszerelések legolcsóbb árak mellett kaphatók Fodor és Háász úri dívat üzletében Aradon, Fehér Kereszt szálló épületében.

— Öngyilkosság a színpadon. Milanóból jelentik: A Nemzeti Színházban ma este a Sasfiók előadásánál Karvenadjo, a híres színész a színpadon agyonlőtte magát.

— Fischer Simon Nagy Áruháza a Szabadságtéren a következő cikkeket ajánlja ezen a héten u. m. héti zsákok katonák részére 5 koronától feljebb, jó meleg katona-keztük, barisnyák és svetterek. Gyermekkocsik 15 koronától 150 koronáig, gyermekszékék 12 koronától feljebb. A nagy áruházban bevonultak részére 2 százalék engedmény.

Suczawa kiürítése.

(Kozák támadás egy héttel a trónörökös látogatása után. — Menekülés Bukovinából.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, január 8.

A csernovitzi polgármestert, Weisselberger drt tudvalevőleg az oroszok fuszul vitték Oroszországba. A polgármester titkára, Schächner dr. a legutolsó napokig Bukovinában tartózkodott és átélte az oroszok vasárnapi betörését Suczawába, Bukovina délkeleti határvárosába. Schächner dr. ma Budapestre érkezett és elményeiről a következőket mondotta el egy fővárosi lap munkatársának:

— Az oroszok első inváziójuk alkalmával Bukovina északi részét foglalták el a Sereth folyóig. A lakosság azt hitte, hogy Bukovina déli Romániával határos része nem lesz kitéve az oroszok támadásainak és fosztogatásának. Épen ezért Csernovitz lakosságának nagy része részben Radautzba, részben Suczawába menekült akkor.

Suczawa Bukovinának Csernovitz után legjelentékenyebb városa és körülbelül huez peronyi távolságra van a romániai határvárosától; Bordujenitől. Radautzot december vége felé látogatta meg Károly Ferenc József trónörökös.

Annál kinosabb volt a polgári lakosság meglepetése Suczawában, amikor szordán, december 30-ikán sok menekülő jött Radautzból és ezek eláadták, hogy az orosz kozákok behatoltak a városba. Ezúttal meglepő gyorsasággal történt az oroszok előnyomulása. Már esküörtökön, december 31-én, kozák patrouilleok egészen Itakanyig, Suczawa elővárosáig jutottak.

Pénteken, január 1-én, Suczawában székelő országos törvényszék, a suczawai kerületi bíróság és a többi állami hatóságok Bunestiébe, a romániai Folticeni városka mellett lévő határhelységbe költöztek. A csernovitci menekültek és igen sok suczawai család is már pénteken Bordujeniba ment. A bátrabbak még kitartottak és Suczawában maradtak.

Szombaton, január 2-ikán, déli egy órákor Suczawában erős fegyverroport hallani. Én épen a főutcán voltam és egy vágató kozákszölynyát láttam, a kozákok többnyire a levegőbe sültögették fegyverüket. Kezéssel ezután megkezdődött a szokásos fosztogatás és a járókelek bántalmazása.

Néhány óra mulva a kozákok Skéjába, egy közeli faluba vonultak vissza és kijelentették, hogy másnap reggel nyolc órákor megint visszatérnek és megszállják a várost.

Természetesen lázas csomagolás kezdődött az egész városban. Éjszaka mindenféle járű, fülhalmozva a podgyászok és emberek százai-val vonult Bordujenibe. Különösen dícsérőleg kell megemlékeznem a romániai határbatóságok magatartásáról; egész éjszakán át nyitva tartották a határt és készséggel beengedték az aggodó menekülőket.

Reggel hat óra felé megint megjelentek a kocsik, de borra való ellenében engedték továbbhaladni a menekülőket.

Reggel nyolc órakor már esernél több menekülő gyűlt össze Bördüjeniben. Ezek közül körülbelül hatszázat menekülő vonaton Palánkáig, a magyar határig szállítottak. Az éjszakai ut egész tartama alatt román és különösen seidő bizottságok várják minden állomáson a vonatot és a legszeretettelőbb módon bőséges enni- és innivalót adtak minden egyes menekülőnek. Ez a kedves magatartás mindnyájunkat mélyen megragadott. A magyarországi Gyimesen kellett eltölteni az éjszakát. Gödri István állomásfőnök gondosságával és előzékenységével itt különösen kitüntette magát. Pedig nem volt könnyű munka fekvőhelyet teremteni hatszáz menekülőnek, többnyire fűtött vasuti fülkékben.

A következő napon a menekülőket Magyar-Híradásra vitték, a vagyonosabbak saját költségükön utaztak el minden irányban.

VÁROS ÉS MEGYE.

Folytatólagos sorrendje az Arad szabad királyi város törvényhatósági bizottsága által 1915 évi január hó 13-án délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak. 24. Az aradi nemzeti színház tagjai kérik, hogy a novemberi határozattal nekik nyújtott anyagi támogatás továbbra is megadásra kerüljön. 25. Budapest székesfőváros törvényhatóságának átirata a város felhődnak nyújtandó segély megszavazása tárgyában. 26. A tiszti ügyészség bemutatja Hoffmann Antallal kötött szerződést jóváhagyás végett. 27. U. az. bemutatja Hoffmann Frigyesrel megkötött szerződést jóváhagyás végett. 28. U. az. bemutatja a Fejér Gyulával kötött szerződést jóváhagyás végett. 29. Aban-Torna vármegye közönségének átirata az iránt, hogy a kormányhoz intézett ama felirata, mely szerint a kormány találja meg a módját és hason oda, hogy a jelenleg folyó fegyveres küzdelem terén a magyar nemzet önálló államisága háttérbe ne szoríttassék és hadseregének pártatlan, halálmegevető hősiessége homályba ne hagyassék, hason szellemű felirattal támogassuk.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1915. évi január 9-én:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Itt először.

Szöke Papi.

Caibász operette 3 felvonásban. Idegen eszme után Irtó: Harvay Frigyes. Zenéjét szerelte: Sas Nánd. Karnagy: Tilger Arpad. Rendező: Polgár Sándor.

Kezdete este 7/8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.

121—1915. pm.

Hirdetmény.

A katonai hatóság a város területén levő kiegészítő kórházak befogadó képességének emelése végett intézkedéseket tett, hogy a szállítható súlyos sebesültek a Monarchia nagyobb kórházaihoz szétszórva helyeztessenek el. Ez a rendelkezés a katonai hatóságiól vett értesítésem szerint, a szervezeti szabályokban is indokolva van, mely szerint a táborban szállott hadsereg körletéhez tartozó kórházak — melyhez a katonai parancsnokságnak a Marostól délre fekvő része is tartozik — súlyos sebesülteket mielőbb más területre szállítani köteles. Ez jelenleg is folyamatban van.

Ezen intézkedésekkel kapcsolatosan minden alapot nélkülöző oly hírek kerültek forgalomba, hogy a katonai parancsnokság körletének egyes részei kiürítették fogtak.

Felhívom a lakosságot, hogy ezen riasztó híreszteléseknek hitelt ne adjon, mert a temesvári katonai parancsnokság értesítése szerint a kórházak részben való kiürítése indokolt csupán a fent említett intézkedésekben találja.

A jövőre vonatkozólag felkérem a közönséget, hogy ha valamely katonai intézkedés folytán annak indokaira nézve kételyei támadnának, úgy a szükséges felvilágosításért közvetlenül hozzám fordulni és a valóságnak meg-

* Az ezen rovat alatt közlöttéért nem vállalunk felelősséget.

nem felelő hír terjesztőjének nevét tudomásra hozni sziveskedjék.

Arad, 1915. január 8-án.

Varjassy Lajos,
polgármester.

Felhívás!

teljesen újonnan berendezve a
Fekete Sas szálloda

18 modernül berendezett szobával. Kapcsolatban kávéházzal és vendéglővel. Szobák K 1.20-tól feljebb kaphatók. Kávéház egész éjjel nyitva, naponta I-ső rangú cigányszene hangverseny. Elsőrendű kávéházi italok. Kifűző és olcsó erdélyi magyar kenyér. Abbonnensek bármely időben elfogadhatók. Pensioszerű teljes ellátás legjutányosabban kapható. 177

Szállás-panaszokat kérünk, kifizetés nélkül:

Szere és Társa,
szállodás és kávéosok.

Tűzifa

legolcsóbb árban, legjobb minőségben beszerezhető

Dózsa Tűzifatelepen
Gróf Tisza István-ut 28-34.

Telefon 857.

5091

Van szerencsénk értesíteni, hogy **HELACIT** elnevezés alatt egy új készítményt hozunk forgalomba, mely a bőrtakát (mitesser) van hivatva gyorsan és sikeresen elmulasztani.

A **HELACIT** különösen ajánlatos zsiros, fényes, izzadó arc bőrű egyéneknek, de használhatja bárki is estély, séta stb. előtt.

A **HELACIT**-ből keveset gyapottra vagy rongyra öntünk és azzal arcunkat letöröljük.

Mindenkit meg fog lepni az a csodás hatás, amelyet a **HELACIT** azon pereben előidézik. Az arc olyan lesz, mintha valami lehető finomságu harmattal (a gyümölcs hamvához hasonló) volna bevonva.

Atkák pár napi használat után elmúlnak.

Ára 1 korona.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan- és vegyészeti gyára Aradon.

Kapható:

Földes Kelemen és Hehs Vilmos

gyógyszertárban.

1224

**Köhögés,
rekedtség és
elnyálkásodás**

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ára 70 fillér.

Tussinal-tea

Ára 60 fillér.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. N-m habzik! A szájrücsget desz felállja, utóíze igen kellemes. A a egy porcellán-szálal. Ár k 60 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

1200 sz. Zertara Arad, Andrássy tér 23. sz. (Megyeházaal szemben)

A mértéktelen dohányzás-szenvedély

legbiztosabb, legegészségesebb és legkollektívusabb ellenszere a

Menthol-cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú időre elég: 1 korona.

Fejörpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedül ily szer, a világhírű „Tegerit” korpakencő.

Ára egy tégelynek 2 korona.

81498—1914.

Hirdetmény.

Az aradi ipartestület kebelében működő békéltető bizottság segéd tagjainak megválasztására a békéltető bizottság alapszabályainak 3 § a értelmében határnapul 1915. évi január-hó 24. napjának d. e. 10 óráját az aradi ipartestületre kitzüöm s arra az alapszabályok 2 §-a értelmében a testülethez tartozó iparosok összes segédeit meghívom.

Választani fog egy évre szóló megbizással 45 tag és 15 póttag.

A választás felkiáltással, vagy szavazó lapokkal történik, és vissza nem utasítható.

Arad, 1914. december 30.

Green
I. ökapitány.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:

villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden eszakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fűzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket.

6930—1914. pm.

Felhívás.

A m. kir. honvédelmi miniszter a 17875—1914. eln. 6. számú leiratával elrendelte, hogy ama katonai személyekről (navidijások, altisztek, legénységről) akik a „Vesztelességi lajstromok” szerint a hadjáratban elesettek, vagy eltűntek és akiknek családja városunkban tartózkodik, a most jelzett katonai személyek özvegyeinek és árváinak a kizárólag a mozgósítottság tartama alatt őket megillető ellátási díjban való részesíthetése céljából kimutatást állítsunk ki, még pedig a már megjelent: „Vesztelességi lajstromok”-ban, előforduló katonai egyénekéről azonnal, a jövőben pedig rögtön a „Vesztelességi lajstromok”-ok kézhez vétele után és a minden családról külön készítenő kimutatást a cs. és kir. hadügyminiszteriumhoz, illetve a m. kir. honvédelmi miniszterhez terjesztjük fel.

Felhívom a hadjáratban elesett, vagy eltűnt katonai személyek (navidijások, altisztek, legénységnek) ellátási díjra igényjogosult és Aradon lakó hátramaradott özvegyeit, hogy a házasság megkötését, a gyermekek születésének idejét s törvényességét igazoló anyakönyvi kivonatokat, továbbá a legénységi özvegyek az esetleges keresetképtelenségüket igazoló városi orvosi bizonyítványt is beszerelve, és magukhoz véve haladéktalanul a polgármesteri hivatalban jelentkezzenek.

Arad, 1914. december 26.

Varjassy Lajos s. k.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Óvakodjunk a fertőzésektől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle betegségeket okozó csirákkal minők a tüdővész, a merevgörcs, a lépfene, a difteria a hagymáz-stb. sporái. A mindennapi érintkezésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét baktériumok okozzák s hogy az embri körmök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhetünk ha kezünket, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer **Szent Imre szappannal** vagy **Carboform szappannal** megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,

a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítóknak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olesóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvja. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és és vegyészeti gyára-ARAD.

Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos

gyógyszertára.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekesznek, ha gyermekeiknek atlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-félc

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára **2 korona.**

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen”. Ara **2 korona.**

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és ártalmas gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással **3 kor.**

Szőrvesztő-Depilior. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással **1 korona.**

A fenti szerek készítői **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

7115—1914. pm.

Hirdetmény.

A Hungaria Általános Biztosító Részvénytársaság az országos Hadseregélyező Bizottság tagjai közreműködésével, a háboruba vonultak családja részére kölcsönösségi alapon hadi biztosító pénztárt létesített.

Ez a hadi pénztár nyereszkeedés kizárásával alkotott, tisztán altruisztikus, jóléti intézvény, melynek lényege abban áll, hogy az itthonmaradt hitves, szülő, testvér, barát, munkaadó vagy bárki más beiratja a hadbavonult egyént a hadi-pénztárba és a háboru után a tagsági járulékokból befolyó összes befizetések fel lesznek osztva az elhalt tagok hátramaradottjai között.

Egy tagsági rész és járulék 5 korona, egy-egy hadbavonult egyén több 5 koronás részzel de legfeljebb 80 részzel, tehát összesen 150 koronával vehet részt a pénztárban.

Ha az elhalálozás nem lesz nagyobb, mint a multban lefolyt nagy háboruk halálozás aránya, akkor minden egyes 5 koronás befizetésre valószínűleg 125 korona tehát pld. 50 korona befizetésre 1250 korona fog esni.

Felhívom a város közönségének, a gyáriparosok, kereskedelmi vállalatok és a gazdaságosság figyelmét ezen jótékony célú intézményre, mely már eleve biztosítja, hogy a háboruban elesett hősök családjai a háboru befejeztével a nyomortól-megóvva legyenek.

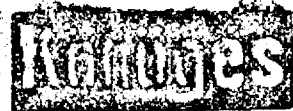
Mindennemű felvilágosítással a Hungaria Haddi-biztosító Pénztár ügyeit vezető Hungaria Általános Biztosító Részvénytársaság igazgatósa Budapest VII. Károly körút-8 sz. közszolgálat.

Arad, 1914. december 16.

Varjassy
polgármester.

Millió

ember használja

rekétség, hurut, elnyálkásodás, torokhurut, felhasztó és görcsös köhögés ellen a

Kaiser-féle melipasztilla

3 „Fenyőjegygyel”

6050 bizonyítvány orvosoktól és magamemberek elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedvelésre. — Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 filléres dobozban.

Kapható: Székely Sándor, Hajós Arpád, Gutori Földes Kelemen, Breuer Fülöp, Ring Lajos, Rozsnyai Mária, Vojtek Kalmár, Krebs Géza, Berger Gyula, Vajdits György, Hehs Vilmos, Gótz Károly, Bernát János, Kárpáti János gyógyszerárban, Vojtek és Welsz drogeria, Hanzs Neator drogeria, Török A. és Társa „Arpád” drogeria Arad, Stodóldi Dezső gyógyszerára Ujarad, Zombory János gyógyszerára Ujszentanna, Adler Lajos Gyula gyógyszerára M. Pécska, Ois Rezső Pankota, Toffert Károly gyógyszerára Elek, Krausz Elemér gyógyszerára Gyöngyös, Molnárdomonika Géza Iris gyógyszerára Lipca, Székely Zoltán gyógyszerára Cserebény, Bauer Károly gyógyszerára Kozarmes, Baxim János gy. u. Pécska.

Apró hirdetések.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ELLÁTÁS.

Intelligens

Özv. urinőnél egy iskolába járó leányka vagy egy hivatalnoknál teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóhivatalban. 141

ALKALMAZÁST NYER.

Bejárónő

azonnali belépésre keresetük Szent László-utca 1., emelet jobbra. 216

ALKALMAZÁST KERES.

Nyugdíjasított tanítónő

magányos urhoz vagy urnőhöz házfőnöknőnek, kulcsárnőnek, esetleg gyermekek mellé ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 186

Szolid urleány

keres jobb üzletben pénztárnoknői vagy elárúsi tőnői állást. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jellegre a kiadóhivatalba kér. 215

Könyvelésben jártas nő

délmunkát foglalkozást keres. Cim a kiadóhivatalban. 212

Pénztárnoknő,

aki ny. minőségben már 12 évig a kamazva volt, állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 185

OKTATÁS.

Izr. tanítónő vagy óvónő

okl. veles, keresetük mezővárosban való helyettesítésre 4-5 hónapra, jó fizetéssel. Bővebbet Weisz Márton cipőüzletében, Deák Ferenc u. 6. 182

Gyakorlott correpetitort

keresek gimnázista mellé a déli előtti órákra. Ajánlatok „Gyakorlott correpetitor” címen a kiadóhivatalba intézendők.

Magán tanuló

hennlakók és bejárók, mérsékelt díjazás mellett, teljesítménygel előkészítetnek az Izr. Fluintermátusban Arad, Chorin Ar. n. utca 1. 108

KIADÓ LAKÁS.

Modern lakás

Budapest, 3 szoba, fürdőszoba, hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt, május 1-re kiadó. Földi-árad-u. 8. 214

Elővezetett szoba

1. esetleg 2 személy részére folyó hó 15-re kiadó. Ugyanott kóstosok is felvételnek. Cim a kiadóhivatalban. 218

LAKÁST KERESNEK.

Keresek

földszintes 4-5 szobás lakást mellékhelyiségekkel, lehetőleg kerttel. Cim a kiadóhivatalban. 218

INGATLAN.

Megvételre keresek

modern magánházat 8-4 szobával, fürdőszobával, nagy pincével. Részletes ajánlatok u. c. és legújabbak ér megjelöléssel a kiadóhivatalba „G. 1000” jellegre küldendők. 181

Kiss Ernő utca 7/a.

száma adómentes ház, mely 4 szoba, előszoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekből, villany, gáz- és vízvezetékekkel ellátva, továbbá gyümölcsös kertből, — kedvező fizetési feltételek mellett 21.000 koronáért eladó. 12.000 korona teher átvethető. Cim a kiadóhivatalban. 184

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Tolnai Világlapja

háshoz szállítva, az összes kedvezményekkel kaphatók. Minerva könyvkereskedésben Arad, Dohó-utca 1. sz. 207

Rendőri büntető bíróság Arad.

72-1914. kih. eln.

Hirdetmény.

A kereskedelmiügyi m. kir. minister ur felmerült esetből kifolyólag az állami közutaknak a rozlisz észlelőire való sportszerű igénybevétele 1890. évi I. törvény-cikk 104 §-a alapján megtörtént mert a rozlisz a közutaknak rendeltetészerű használatát akadályozza és az azokon való közlekedés biztonságát veszélyeztetli és mert a közutak kizárólag a közforgalom lebonyolítására szolgálnak: a rozlisz, bobeligh, stb.-i pedág sportszerek lévén, közforgalmi eszközöknek nem tekintendők. Hivatalból utasítottak az illetékes közegek, hogy amennyiben ily célból az állami közutak mégis igénybe vételének, az illetéket utrendőri kihágásért jelentésük fel.

Ezen rendelet ellen vétők az 1890. I. t. 104., 107. illetve 125. § al. alapján büntetendők.

Arad, 1914. december 29-én.

Dr. Gramás, s. k.

rendőri büntető bír.

Közfürdő

figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 2001

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

Meghívó

az Aradi Termény- és Áruraktár Részvénytársaság ötödik évi rendes közgyűlésére,

mely folyó évi január hó 24-én, délelőtt 11 órakor fog az Aradi Ipar- és Népbank közgyűlési termében megtartatni.

A közgyűlés napirendje:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1914. évi zárszámadás megállapítása, a nyereség felosztása, valamint a felmentés megadása iránti határozathozatal.
3. Az alapszabályok 23. §-a értelmében esetleg benyújtandó indítványok.

Kelt Aradon, 1915. január hó 9-én.

Az Aradi Termény- és Áruraktár Részvénytársaság Igazgatósága.

Jegyzet: Hivatkozással az alapszabályok 18-ik §-ára, felhívatnak azon t. részvényesek, akik a közgyűlésen részvételt kívánnak, hogy részvényeiket azoknak le nem járt szelvényeivel együtt, vagy az azokról szóló letétjegyeket, a vállalat vagy az Aradi Ipar- és Népbank pénztárána, a közgyűlés napját legalább egy nappal megelőzőleg letétmenyezni sziveskedjenek.

190

5-1915. ahsz.

Hirdetmény

a tőkekamat- és járadékadó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

Az 1915. évi január 20-ig a tőkekamat- és járadékadó alá eső jövedelmeket, az azokat élvező egyén vagy erkölcsi személy bevallani köteles.

Tőkekamat- és járadékadó tárgyát képez mindazon vagyon, mely a föld, ház, keresetadó, bányaadó, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek adója által közvetve vagy közvetlenül nem érintetik; képezik jelesen: mindazon kamatok, osztalékok és jutalékok, melyeket az ország valamely lakosa (egyéni vagy erkölcsi személy) a következő jövedelemforrásokból, úgymint:

- a) bel- vagy külföldi folyó életjáradékokból, özvegyi ellátásból vagy rekonszoció évi járadékából;
- b) k. z. vagy jelzáloggal biztosított vagy egyszerű adólevelekre, váltókra vagy bármilyen kötvényekre, bel- vagy külföldön kölcson adott, továbbá hitbizom. nyi, családi és alapítványi tőkéből;
- c) bel- vagy külföldi földbirtokokkal összekötött, a földadó tárgyát nem képező dologi jogszilványok beadvadásából;
- d) a bányaházonbérből és a bányaművelési engedélyhez szükséges beiegyezésesre járó előszolgálatlás (termelési jutalék) fejében élvez;
- e) külföldön fekvő föld- vagy házbirtokokból, ipari kereskedelemmel bármely nevezet alatt értendő külföldi részvényekből;
- f) az állam vagy
- g) törvényhatóságok által kibocsátott a külön törvények által adómentesség kedvezményében nem részesített kötvényekből; végre

h) hitellételezővel foglalkozó a alapszabályaik értelmében pénzbetétek átrételező jogszilított pénzügyintézeteknél, továbbá takarékpénztáraknál és mindazon intézeteknél, melyekkel takarékpénztári üzlet van összekötve, utalványok, betéti könyvek és egyéb betéti okmányok vagy folyó számla mellett gyümölcsöszés végzett elhelyezett tőkéből folyó jövedelem.

Az adózók a vallemás beadvadásnak kötelezettsége alól a következő tőkéből folyó jövedelmekre néve mentesnek fel:

1. a fentebb említett magyar államkötvények, —
2. az adómentességben nem részesített elsőbbségi kötvények, —
3. nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyesületek által felvett és jelzálogilag biztosított tőkekamataira néve.

Az ezen kamatok után járó tőkekamat-adót és pedig az 1. alattiak után a kifizető állami pénztár, a 2. 3. alattiak után a kamatokat kifizető társulat az illető kamatélvezőnek rovására vonja le s az illető kir. adóhivatalba szolgáltatja be.

A pénzügyintézeteknél elhelyezett fentebb h) alatt említett tőkéből folyó jövedelmet ezen tőkek birtokosai szintén nem tartoznak adó alá bevallani.

Ugyanis a pénzügyintézetek kötelesek ezen kamatjövedelem összegét és pedig:

- a) a kifizetett kamatok összegét évenként, minden év március, június, szeptember, és december utolsó napján;
- b) a tőkésített kamatok összegét félévenként, minden év január és július utolsó napján a kir. adóhivatalnak kin utatni és ezen kamatok után járó adó; egyidejűleg beszoigáltatni; jogosítva vannak azonban arra, hogy ezt az adót kifizetett vagy a tőkéhez írt kamatokból visszatarthassák.

A tőkekamat- és járadékadó az adóévet megelőző évben élvezett kamat- és járadékjövedelem után lévén kiteendő, az 1915. évi adóztatás alá az 1914. évben élvezett kamat (járadék) jövedelem vallandó be.

A tőkekamat- és járadékadó az adóköteles föl állandó tartózkodási helyén vettetik ki.

Mindazok az adózók, kik a tőkekamat- és járadékadó alá tartozó jövedelemforrásukat az államkincstár megrövidítésére irányzott szándékából, az adókötelezettség és adótárgyak összeírása alkalmával akár szóval, akár írásban valótlannul mondják be, vagy eltitkolják, az adótárgynak egészen, vagy részben történt eltitkolásával elkövetett jövedéki kihágás miatt az 1909. évi XI. t. c. 93. (az 1913. 50.000 sz. hiv. összeírás 201.) § a értelmében büntetendők.

Kelt Aradon, 1915. évi január 2.

A városi adóhivatal.